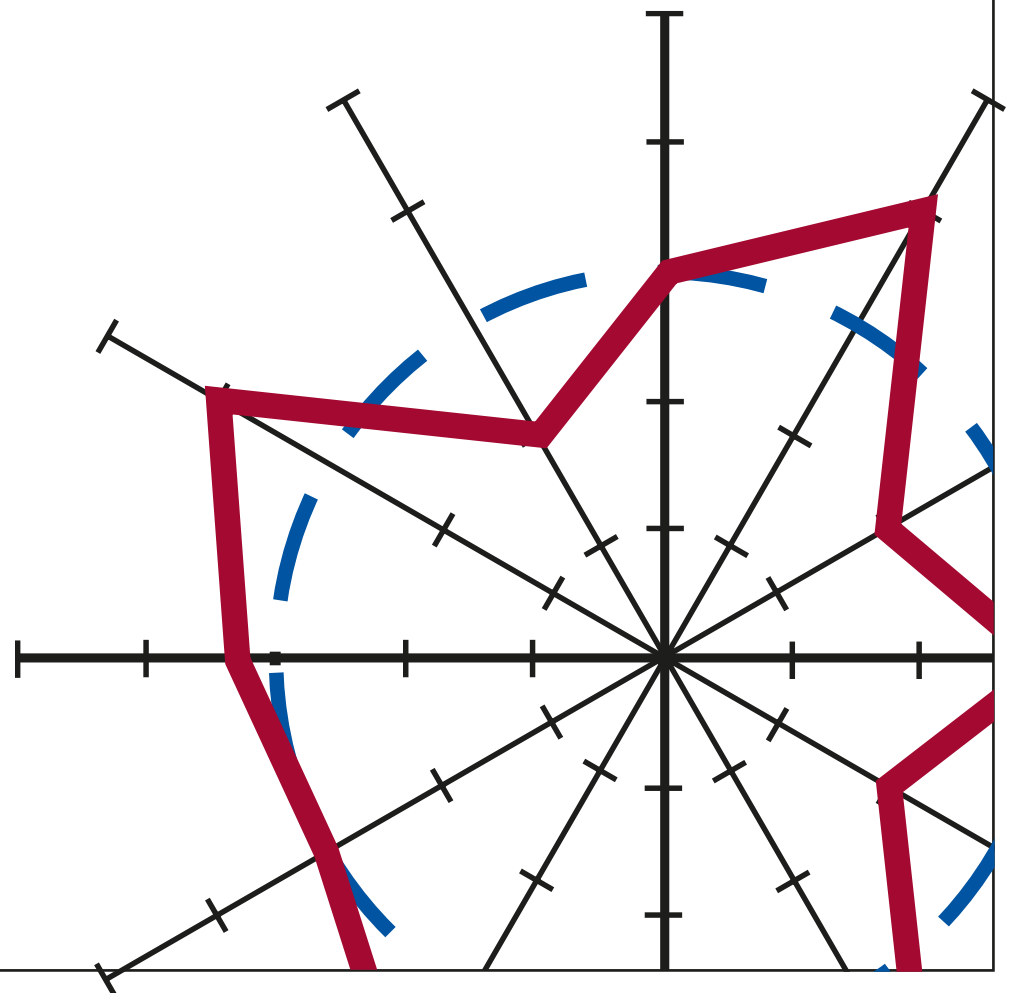

KommunForskning
i Västsverige

Finansiell profil

Färgelanda kommun 2011–2013

Innehåll

Inledning – syfte med rapporten	3
Finansiell analys av kommunerna i Västra Götaland och Hallands län	4
Så tolkar du den finansiella profilen!	17
Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen	18
Finansiell profil över kommunen 2011–2013	19
Finansiella profiler 2011–2013	24
Finansiella nyckeltal 2013	29

Inledning – syfte med rapporten

Denna rapport är ett komplement till den traditionella finansiella analys som återfinns i årsredovisningen. Till skillnad från den typen av analys, som beskriver utvecklingen över tiden, fokuserar denna rapport i första hand på att analysera hur de 55 kommunerna som ingår i Västra Götaland och Hallands län befinner sig finansiellt och har utvecklats i förhållande till varandra under perioden 2011–2013.

Rapportens olika jämförelser görs både på traditionellt vis, men också i form av en speciellt framtagen finansiell profil, vars uppgift är att jämföra finansiella nyckeltal och sammanfattande finansiella perspektiv mellan kommunerna i länen och riket.

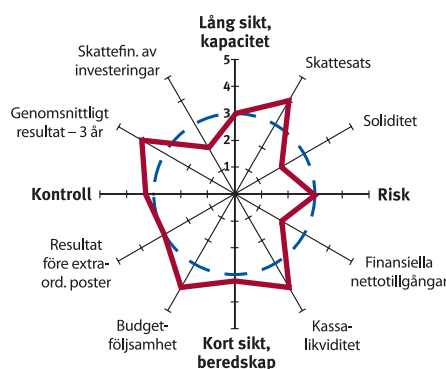
Profilen är konstruerad i form av ett polärdiagram. De innehåller, som beskrivs närmare i rapporten, dels fyra perspektiv, dels åtta finansiella nyckeltal, som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. De finansiella nyckeltalen är sådana nyckeltal som är vanligt förekommande inom kommunsektorn. Profilens struktur och innehåll beskrivs närmare på sidorna 17–18.

Rapportens uppbyggnad

Inledningsvis i rapporten redovisas en finansiell analys av hur kommunerna i Västra Götaland och Halland har utvecklats finansiellt från 2011 till 2013. Analysen kretsar kring de finansiella nyckeltal som används i den finansiella profilen längre fram i rapporten. Här finns också tabeller som försöker beskriva starka och svaga finansiella sidor hos de olika kommunerna.

Efter det inledande avsnittet följer en beskrivning och en förklaring av den finansiella profilen och av de nyckeltal och perspektiv som ingår i den.

Direkt efter beskrivningen av den finansiella profilen görs en analys av kommunens finansiella ställning och utveckling under perioden 2011–2013. Den fokuserar på att jämföra kommunens utveckling gentemot övriga kommuner i Västra Götaland och Halland. Detta görs både via traditionella finansiella nyckeltal och med hjälp av den finansiella profil som tidigare har beskrivits. Målsättningen med avsnittet är att detaljerat belysa starka och svaga finansiella sidor hos kommunen i förhållande både till god ekonomisk hushållning och övriga kommuner i länen.

Därefter följer en sida med en redovisning av kommunens finansiella profiler, både när det gäller i förhållande till övriga kommuner i Västra Götaland och Halland, men också i förhållande till riket. Skälet till att två olika typer av finansiella profiler redovisas, är att det egentligen inte är helt rättvisande att bara konstruera finansiella profiler som beskriver hur kommunerna i Västra Götaland och Halland befinner sig i förhållande till varandra. Därför kompletteras de med finansiella profiler som jämförs mot de ca 150 kommuner i de län eller grupper som i dagsläget använder sig av den finansiella profilen. Värdet för dessa kommuner bör som tidigare nämnts statistiskt ligga mycket nära riksgenomsnittet.

I det näst sista avsnittet i rapporten redovisas finansiella profiler för samtliga kommuner i Västra Götaland och Halland under 2013.

Allra sist i rapporten presenteras nyckeltal för samtliga kommuner avseende 2013.

Hans Petersson
Kommunforskning i Västsverige

Finansiell analys av kommunerna i Västra Götaland och Hallands län

Många av kommunerna i Västra Götaland och Halland fortsatte att redovisa relativt goda positiva resultatnivåer under 2013. Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader förbättrades under perioden och uppgick till 2,3% under 2013. Till viss del berodde dock detta på återbetalade försäkringspremier från AFA under 2012 och 2013. Utan dessa engångsintäkter hade resultat varit minst 1 procentenhet lägre i kommunsektorn. Investeringsvolymen sjönk något under perioden, vilket till att nästan hälften av kommunerna i länen klarade av skattefinansiera sina investeringar till 100%. Detta bidrog till en starkt finansiell handlingsberedskap i form av ökad soliditet och likviditet i dessa kommuner. Totalt förbättrades den genomsnittliga soliditeten inkl. samtliga pensionsförpliktelser i länen med 2 procentenheter under perioden.

Syfte med denna analys är att kortfattat beskriva den genomsnittliga finansiella utvecklingen och ställningen under perioden 2011–2013 bland de 55 kommunerna som ingår i Västra Götaland och Hallands län. Analysen skall ses som ett komplement till den finansiella profil som presenteras längre fram i denna rapport.

Resultat före extraordinära poster förbättrades

Kommuner och landsting skall sedan år 1992 bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett sätt att mäta balansen mellan kommunens löpande kostnader och intäkter är att studera ”resultat före extraordinära poster”. Relateras det till verksamhetens bruttokostnader kan man göra jämförelser mellan kommuner. Måttet bör ligga minst runt 2–3% över en längre tidsperiod, för då klarar de flesta kommuner av att finansiera en normal investeringsvolym med skatteintäkter. Det kommer i sin tur att innebära att kommunen stärker sitt finansiella handlingsutrymme. För expansiva kommuner med stora investeringar bör resultatet dock ligga på mellan 3 och 5% om kommunens finansiella handlingsutrymme skall bibehållas. För kommuner med befolkningsminskning kan det däremot räcka med 1–2% i resultat.

Mellan 2011 till 2013 förbättrades resultatet före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader bland kommunerna i Västra Götaland och Halland med 0,7 procentenheter från 1,6% till 2,3%. Årets resultat i förhållande till verksamhetens bruttokostnader ökade med 0,4 procentenheter från 1,6% till 2,0%. Skillnaden mellan dessa två mått är de extraordinära poster som redovisas i resultaträkningen. De är poster som inte är verksamhetsrelaterade, av betydande belopp och av engångskaraktär.

Resultat före extraordinära poster*

Procent	2011	2012	2013	Snitt 11-13	Förändr 11-13
Färgelanda	3,3	3,4	6,0	4,2	2,7
Halmstad	4,9	2,4	4,9	4,1	0,0
Ulricehamn	1,5	4,5	4,8	3,6	3,3
Mark	0,7	3,3	4,6	2,9	3,9
Skövde	1,6	1,8	4,5	2,6	2,9
Strömstad	1,1	1,7	4,3	2,4	3,2
Herrljunga	-1,1	0,6	3,8	1,1	4,9
Mariestad	1,0	0,8	3,8	1,9	2,8
Falköping	1,6	4,5	3,7	3,3	2,1
Tjörn	3,2	1,9	3,7	2,9	0,5
Varberg	3,2	3,9	3,7	3,6	0,5
Gullspång	3,9	3,2	3,6	3,6	-0,3
Skara	1,5	0,2	3,6	1,8	2,1
Tidaholm	0,5	1,0	3,5	1,7	3,0
Falkenberg	2,1	4,0	3,4	3,2	1,3
Laholm	2,7	1,9	3,3	2,6	0,6
Möndal	2,6	4,8	3,2	3,5	0,6
Borås	0,5	3,5	3,1	2,4	2,6
Hjo	4,9	1,0	3,0	3,0	-1,9
Uddevalla	1,9	1,9	3,0	2,3	1,1
Göteborg	1,4	2,3	2,9	2,2	1,5
Lerum	-0,5	0,3	2,8	0,9	3,3
Vara	4,1	3,9	2,8	3,6	-1,3
Mellerud	1,9	2,6	2,7	2,4	0,8
Härryda	2,4	2,0	2,6	2,3	0,2
Kungälv	0,9	4,2	2,6	2,6	1,7
Bengtsfors	-1,3	2,7	2,5	1,3	3,8
Värgårda	0,9	1,5	2,5	1,6	1,6
Ale	3,1	2,6	2,4	2,7	-0,7
Kungsbacka	2,6	3,1	2,3	2,7	-0,3
Dals-Ed	2,4	1,0	2,2	1,9	-0,2
Essunga	1,6	1,9	2,2	1,9	0,6
Götene	0,5	1,4	2,2	1,4	1,7
Tibro	1,8	2,4	2,2	2,1	0,4
Bollebygd	0,4	0,8	2,0	1,1	1,6
Grästorp	2,4	1,3	2,0	1,9	-0,4
Karlsborg	1,3	2,1	1,8	1,7	0,5
Munkedal	1,3	1,9	1,8	1,7	0,5
Partille	1,5	1,8	1,8	1,7	0,3
Öckerö	1,4	1,3	1,8	1,5	0,4
Alingsås	1,7	2,2	1,7	1,9	0,0
Tanum	1,5	5,5	1,3	2,8	-0,2
Trollhättan	0,8	2,1	1,3	1,4	0,5
Vänersborg	1,7	1,8	1,3	1,6	-0,4
Hylte	0,5	0,4	0,8	0,6	0,3
Lysekil	2,0	0,4	0,4	0,9	-1,6
Tranemo	0,7	0,9	0,4	0,7	-0,3
Lidköping	-0,7	0,9	0,2	0,1	0,9
Sotenäs	2,9	2,5	0,2	1,9	-2,7
Svenljunga	-2,2	-2,0	0,2	-1,3	2,4
Lilla Edet	1,0	0,3	0,1	0,5	-0,9
Stenungsund	2,3	2,5	0,0	1,6	-2,3
Orust	3,7	1,0	-0,2	1,5	-3,9
Töreboda	-0,7	3,2	-0,5	0,7	0,2
Åmål	0,7	2,7	-2,1	0,4	-2,8
Medel VG och Halland	1,6	2,1	2,3	2,0	0,7

* Resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens bruttokostnader.

De relativt goda resultaten under 2012 och 2013 berodde till viss del på återbetalade försäkringspremier från AFA. Utan dessa engångsintäkter hade resultatet varit minst 1 procentenhet lägre.

Den genomsnittliga resultatnivån i länen för de tre åren 2011 till 2013 hamnade på 2,0%. Nivån kan i princip anses uppfylla grundläggande kriterier för god ekonomisk hushållning, nämligen att skatteintäkterna klarar av att finansiera större delen av kommunernas investeringar. Detta innebär i sin tur att kommunerna inte behöver använda sparade medel eller öka sina skulder.

Starkast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader under 2013 redovisade Färgelanda med 6,0%, Halmstad med 4,9%, Ulricehamn med 4,8% och Mark med 4,6%. Därefter följde Skövde med 4,5% och Strömstad med 4,3%. De flesta de uppräknade kommunerna var nya i toppen jämfört med 2012. Totalt redovisade 65% av kommunerna ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader, vilket, som tidigare nämnts, torde vara en nivå som långsiktigt kan betraktas som en lägre gräns för god ekonomisk hushållning. Detta var en förbättring jämfört med 2012, då 49% av kommunerna låg över 2%.

Svagast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader under 2013 redovisade Åmål med -2,1%. Därefter följde Töreboda -0,5% och Orust med -0,2%. Det var dessa tre kommuner som redovisade negativa resultat under 2013. Under 1%-nivån låg Hylte, Lysekil, Tranemo, Lidköping, Sotenäs, Svenljunga, Lilla Edet och Stenungsund.

De kommuner som förbättrade sitt resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader mellan 2011 och 2013 mest var Herrljunga med 4,9 procentenheter och Mark med 3,9 procentenheter. Större än en 2 procentenheters förbättring av resultatet redovisade Bengtsfors, Ulricehamn, Lerum, Strömstad, Tidaholm, Skövde, Mariestad, Färgelanda, Borås, Svenljunga, Falköping och Skara. Av Västra Götaland och Hallands kommuner redovisade 66% en positiv utveckling av resultat före extraordinära poster mellan 2011 och 2013. Detta skall jämföras med 44% mellan perioden 2010 och 2012.

Svagast utveckling av resultatet under den granskade perioden redovisade Orust, Åmål, Sotenäs och Stenungsund. Samtliga dessa kommuner försvagade sitt resultat mer än 2 procentenheter i förhållande till verksamhetens bruttokostnader.

Om en vägning görs av resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader avseende de tre senaste årens resultat, så var det Färgelanda som uppvisade starkast genomsnittligt resultat med 4,2% per år. Därefter följde Halmstad med 4,1%, som i sin tur följdes av Ulricehamn, Varberg, Vara och Gullspång. Alla dessa kommuner hade ett resultat på 3,5%. Den kommun som uppvisade svagast genomsnittliga resultat före extraordinära poster under perioden var Svenljunga med -1,3% per år. Näst svagast resultat redovisade Lidköping med 0,1%, följt av Åmål med 0,4%, Lilla Edet med 0,5% och Hylte med 0,6%. Under 1%-nivån låg också Tranemo, Töreboda, Lerum och Lysekil.

Investeringsvolym 2011–2013 *

Procent	2011	2012	2013	Snitt 11-13
Sotenäs	21	25	21	22,3
Tanum	31	18	10	19,7
Lerum	18	18	13	16,3
Tjörn	18	16	13	15,7
Bollebygd	25	14	6	15,0
Falköping	12	16	14	14,0
Härryda	15	13	14	14,0
Kungsbacka	11	14	13	12,7
Halmstad	11	13	13	12,3
Orust	17	9	11	12,3
Skövde	14	9	14	12,3
Tidaholm	17	14	6	12,3
Hylte	10	14	11	11,7
Laholm	11	12	11	11,3
Vara	10	9	15	11,3
Mölnadal	10	10	12	10,7
Uddevalla	9	12	10	10,3
Grästorp	10	16	4	10,0
Mellerud	9	14	5	9,3
Tranemo	11	8	9	9,3
Ale	9	12	6	9,0
Mariestad	12	8	7	9,0
Falkenberg	9	9	8	8,7
Kungälv	7	10	9	8,7
Essunga	6	8	11	8,3
Bengtsfors	8	6	10	8,0
Borås	7	9	8	8,0
Töreboda	7	11	6	8,0
Ulricehamn	8	10	6	8,0
Göteborg	6	9	8	7,7
Lidköping	6	9	8	7,7
Hjo	7	7	8	7,3
Strömstad	7	8	7	7,3
Vänersborg	8	6	8	7,3
Stenungsund	7	7	7	7,0
Varberg	6	7	7	6,7
Värgårda	7	7	6	6,7
Skara	5	5	8	6,0
Herrljunga	7	4	6	5,7
Mark	5	6	6	5,7
Munkedal	4	7	6	5,7
Tibro	4	8	4	5,3
Lilla Edet	6	6	3	5,0
Svenljunga	7	4	4	5,0
Alingsås	3	4	7	4,7
Dals-Ed	7	4	3	4,7
Färgelanda	6	4	4	4,7
Karlsborg	5	2	6	4,3
Partille	5	4	4	4,3
Trollhättan	4	4	5	4,3
Gullspång	3	4	5	4,0
Lysekil	3	6	3	4,0
Öckerö	4	4	3	3,7
Götene	2	2	4	2,7
Åmål	2	3	3	2,7
Medel VG och Halland	9	9	8	8,7

* Investeringar i relation till verksamhetens nettokostnader.

Något minskad investeringsvolym

Investeringsvolymen är ett nyckeltal som tillsammans med resultatet förklarar utvecklingen för flera balansräkningsorienterade nyckeltal, exempelvis soliditet, som återfinns i en finansiell analys. För investeringarna storlek skall bli jämförbart mellan kommunerna i gruppen har investeringarna relateras till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5–10 år, runt 8%, när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan

enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar påverkar kraftigt de enskilda åren. Siffrorna påverkas också om en kommun har stor del av sin investeringstygda verksamhet i bolagsform.

Den genomsnittliga investeringsvolymen i Västra Götalands och Hallands län minskade något under den granskade perioden. Relateras årets investeringar till verksamhetens nettokostnader redovisade länen ett genomsnitt på 9% under 2011 och 2012. Under 2013 minskade nyckeltalet till 8%. Detta var inte samma trend som i riket, där investeringarna dock ökade någon procentenhet under perioden. Detta skedde dock från en lägre nivå, från 7% till 8%.

En genomsnittlig investeringsvolym på 8,7% per år mellan 2011 och 2013 för kommunerna i Västra Götaland och Hallands län innebar att länen låg ungefär som andra län/kommungrupper där finansiella profiler också har tagits fram. Det flesta grupper eller län ligger som tidigare nämnts runt 8% per år. Generellt är det så att de större kommunerna kring storstäderna redovisar högre investeringsvolym än snittet i riket. Detta märks bl a i Stockholmsregionen, där snittet ligger mellan 10% och 11%.

De kommuner som investerade mest i förhållande till sina nettokostnader mellan 2011–2013 var Sotenäs med i genomsnitt 22% per år. Därefter följde Tanum med 20%, Lerum och Tjörn med 16%, Bollebygd med 15% samt Falköping och Härryda med 14% per år.

De kommuner som investerade minst under perioden var Karlsborg, Partille, Trollhättan, Gullspång, Lysekil, Öckerö, Götene och Åmål med 3% till 4% i snitt per år. Flera av dessa kommuner är sådana kommuner som har sin fastighetsförvaltning och annan investeringsintensiv verksamhet i bolagsform, med det finns också bland de uppräknade kommunerna sådana som på grund av ekonomi har dragit ner på sina investeringar.

Förbättrad skattefinansieringsgrad av investeringar

När den löpande driften har finansierats bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet "skattefinansieringsgraden av investeringarna". Nyckeltalet innebär att årets resultat plus årets avskrivningar ställs i relation till årets investeringar. Redovisas ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförts under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten.

Västra Götaland och Hallands läns genomsnittliga skattefinansieringsgrad av årets investeringar förbättrades under perioden. Under 2011 kunde kommunerna i länen i genomsnitt finansiera 87% av årets investeringar med skatteintäkter. Under 2012 förbättrades nyckeltalet till 94%, för att under 2013 förbättras till 108%. Tillsammans innebär detta att kommunerna i länen under perioden likvidmässigt nästan kunde finansiera samtliga sina investeringar med de skatteintäkter som finns kvar när den löpande driften är finansierad. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för hela perioden hamnade på 97% per år.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna *				
Procent	2011	2012	2013	Snitt 11-13
Gullspång	348	218	192	253
Färgelanda	157	210	290	219
Dals-Ed	130	163	300	198
Götene	154	194	158	169
Karlsborg	97	259	106	154
Lysekil	183	60	159	134
Åmål	189	211	-16	128
Mark	94	136	145	125
Tibro	136	78	152	122
Öckerö	100	96	165	120
Varberg	117	127	106	117
Strömstad	73	81	175	110
Alingsås	144	116	67	109
Munkedal	144	93	89	109
Ulricehamn	67	102	153	107
Herrljunga	36	131	151	106
Stenungsund	113	123	75	104
Mellerud	72	55	180	102
Partille	93	109	105	102
Värgårda	79	92	133	101
Bengtstorsfors	50	162	90	101
Hjo	136	73	92	100
Trollhättan	88	130	81	100
Grästorps	82	38	166	95
Tranemo	73	99	109	94
Ale	89	67	124	93
Vara	109	114	57	93
Kungälv	80	102	94	92
Skara	104	71	101	92
Vänersborg	83	111	79	91
Mölnadal	77	109	81	89
Halmstad	106	68	91	88
Skövde	62	103	97	87
Falkenberg	62	92	98	84
Mariestad	43	66	143	84
Tidaholm	29	49	174	84
Lidköping	83	83	81	82
Borås	52	88	105	82
Göteborg	85	69	86	80
Essunga	94	78	65	79
Laholm	72	59	81	71
Uddevalla	77	54	75	69
Tanum	26	83	94	68
Kungsbacka	73	64	62	66
Falköping	49	64	76	63
Härryda	56	61	65	61
Töreboda	41	74	58	58
Orust	55	73	44	57
Hylte	58	46	65	56
Bollebygd	16	34	115	55
Sotenäs	60	51	45	52
Lilla Edet	46	35	69	50
Tjörn	39	38	67	48
Lerum	26	31	67	41
Svenljunga	-1	11	50	20
Medel VG och Halland	87	94	108	97

* Resultat före extraordinära poster plus avskrivningar relaterat till årets investeringar exklusive försäljningar.

Spridningen var dock stor bland kommunerna i länen. Drygt hälften av kommunerna fick finansiera en del av sina investeringar via ökad skuldsättning och/eller minskade likvida medel. I många fall används också realisationsvinster från försäljningar av anläggningstillgångar för att finansiera investeringar.

Skattefinansieringsgraden varierar liksom övriga nyckeltal kraftigt mellan olika kommuner i länen. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat och vilken investeringsvolym kommunen uppvisar. Det är också på det viset att de olika kommunerna befinner sig i olika investeringsfaser, vilket gör att skattefinansieringsgraden bör studeras över en längre tidsperiod för att några slutsatser skall kunna dras. Enskilda år kan variera kraftigt, speciellt i mindre kommuner, eftersom investeringar i fastigheter och anläggningar där slår hårdare mot nyckeltalet.

Med tanke på ovanstående är mer intressant att studera hela perioden än att fokusera på enskilda år. Starkast genomsnittlig skattefinansieringsgrad under perioden 2011–2013 hade Gullspång, Färgelanda, Dals-Ed, Götene, Karlsborg och Lysekil med ett årssnitt på över 130%. De flesta av dessa kommuner hade dock investeringar som var under genomsnittet i länen. Flertalet låg mellan 3% till 4% i förhållande till nettokostnaderna, jämfört med snittet för länen som låg på nästan 9%.

Svagast skattefinansieringsgrad uppvisade Svenljunga, Lerum, Tjörn, Lilla Edet, Sotenäs, Bollebygd, Hylte, Orust och Töreboda. Dessa kommuner låg under 60% i genomsnitt under de granskade period mellan 2011 till 2013. De flesta av kommunerna hade en högre investeringsvolym än genomsnittet, vilket till viss del förklarade den svagare skattefinansieringsgraden av investeringarna.

Förbättrad soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med egna medel i form av eget kapital. Ju högre soliditet, desto lägre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används ”soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt” för att få med de pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt som återfinns utanför balansräkningen. Det ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Västra Götaland och Hallands läns genomsnittliga soliditet (inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) förbättrades under 2011–2013 med 2 procentenheter från 5% till 7%. Mellan 2012 och 2013 skedde dock ingen förbättring, utan soliditeten låg 7% de båda åren.

Starkast soliditet under 2013 redovisade Halmstad med 61%, Lidköping med 44%, följd av Skövde med 35%, Mölndal med 34% samt Herrljunga med 31%. Över 30% låg också Vara med precis 30%.

Svagast soliditet under 2013 uppvisade Åmål med -46% och Gullspång med -42%. Tredje svagast soliditet redovisade Lysekil med -32%. Dessa tre kommuner följdes av Lilla Edet och Färgelanda med -30%. Dessa fem kommuner och ytterligare nio kommuner, totalt 26%, redovisade i länen en negativ soliditet när samtliga pensionsförpliktelser inkluderas i måttet. Jämfört med 2012 var detta en liten förbättring.

Av kommunerna i länen var det 18% som under perioden försvagade sin soliditet (inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) mellan 2011 och 2013. De största försvagningarna redovisades i Lidköping, Sven-

Soliditet *

Procent	2011	2012	2013	Förändr 11-13
Halmstad	61	63	61	0
Lidköping	53	52	44	-9
Skövde	36	35	35	-1
Mölndal	33	34	34	1
Herrljunga	31	32	31	0
Vara	30	31	30	0
Mark	26	28	29	3
Tidaholm	23	22	25	2
Ulricehamn	22	25	25	3
Sotenäs	27	26	24	-3
Kungsbacka	23	23	23	0
Strömstad	21	20	22	1
Borås	17	21	20	3
Varberg	20	22	20	0
Härryda	16	17	19	3
Laholm	19	19	18	-1
Trollhättan	16	18	18	2
Tibro	16	18	17	1
Öckerö	5	19	17	12
Tranemo	18	18	16	-2
Alingsås	18	17	15	-3
Hjo	7	11	12	5
Göteborg	-10	-8	11	21
Kungälv	9	11	11	2
Lerum	12	11	11	-1
Partille	0	6	11	11
Essunga	9	11	10	1
Tanum	7	11	10	3
Ale	5	8	8	3
Töreboda	10	13	8	-2
Dals-Ed	6	7	7	1
Falkenberg	3	6	6	3
Värgårda	3	4	4	1
Vänersborg	1	4	3	2
Bollebygd	2	2	2	0
Svenljunga	7	5	2	-5
Bengtsfors	-2	1	1	3
Falköping	-5	0	1	6
Götene	0	2	1	1
Uddevalla	-2	0	1	3
Skara	0	-1	0	0
Orust	-5	-4	-6	-1
Tjörn	-10	-8	-7	3
Karlsborg	-9	-6	-9	0
Stenungsund	-13	-10	-10	3
Mellerud	-18	-12	-12	6
Munkedal	-15	-11	-12	3
Grästorp	-14	-11	-13	1
Hylte	-21	-19	-21	0
Mariestad	-23	-20	-22	1
Färgelanda	-38	-32	-30	8
Lilla Edet	-30	-27	-30	0
Lysekil	-32	-29	-32	0
Gullspång	-49	-43	-42	7
Åmål	-52	-38	-46	6
Medel VG och Halland	5	7	7	2

* Eget kapital i förhållande till totala tillgångar.

ljunga, Sotenäs och Alingsås. Här återfinns kommuner med både med god och mindre goda soliditetsnivåer.

Störst förbättring av soliditeten under perioden redovisade Göteborg, Öckerö, Partille, Färgelanda och Gullspång. Några av dessa kommuner har dock ökat sin soliditet på grund av stora realisationsvinster.

Soliditet är dock svår att jämföra mellan kommuner, då bland annat en eventuell upplåning som vidareutlånas till kommunala bolag påverkar soliditeten i negativ riktning. Vidare påverkas också soliditetsmättet av vilka olika organisationslösningar kommunerna valt bland annat för sina kommunala bolag.

Förbättrad kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. I detta nyckeltal relateras kommunens omsättningstillgångar, som skall omsättas inom ett år, till de skulder som skall omsättas inom ett år. Kassalikviditeten bör aldrig analyseras som ett eget nyckeltal utan ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Nyckeltalet innefattar inte exploateringstillgångar samt lager och förråd.

Länens genomsnittliga kassalikviditet förbättrades mellan 2011 och 2013 med 22 procentenheter från 90% till 112%. En förklaring till ökningen var att ett antal kommuner klassificerade om vissa tillgångar från långfristig till kortfristig och detta påverkar kassalikviditeten i positiv riktning. Även om justeringar har gjorts på 2011 och 2012 i analysen finns fortfarande förändringar kvar som påverkar jämförelser mellan åren. Ett värde på 112% innebar att kortfristiga fordringar och likvida medel översteg kortfristiga skulder.

Den genomsnittliga nivån på kassalikviditeten i länen är mer än tillfredsställande ur risksynpunkt, eftersom det i kommunernas kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör ca 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. En tumregel är dock att om en kommun hamnar under 50% måste kommunen ibland nyttja en eventuell checkkredit, dvs låna kortsiktigt. Kommunen blir då mer känslig för eventuella snabba ränteförändringar. Det innebär dock inte att kommunen kan finansiera sina utbetalningar.

Kassalikviditeten varierade i de två länen mellan 585% och 40%. Starkast kassalikviditet per den 31/12 under 2013 hade Lidköping med 585%, därefter följde Alingsås med 286%, Partille med 228%, Halmstad med 210% och på femte plats Tibro med 208%.

Svagast likviditet per den 31/12 under 2013 hade Munkedal med 40%, Uddevalla med 41%, Hjo med 43% och Vårgårda med 44%. Kommuner med låg likviditet kan dock medvetet valt att ligga på en låg nivå och komplettera med upplåning i någon form av kortfristig kredit. Därför är det viktigt att kommunens likviditet studeras ihop med soliditeten, eftersom likviditeten kan förbättras via upplåning eller försvagas via att amorteringar görs på kommunens skulder. Detta påverkar kommunens kortsiktiga betalningsberedskap, men påverkar samtidigt den långsiktiga betalningsberedskapen i form av soliditeten.

Kassalikviditet

Procent	2011	2012	2013	Förändr 11-13
Lidköping	78	59	585	507
Alingsås	127	296	286	159
Partille	257	217	228	-29
Halmstad	60	234	210	150
Tibro	67	169	208	141
Mark	114	177	185	71
Öckerö	151	147	173	22
Laholm	126	166	158	32
Ulricehamn	109	128	142	33
Kungälv	127	176	137	10
Borås	146	144	133	-13
Lerum	117	117	131	14
Orust	105	93	125	20
Kungsbacka	107	115	123	16
Göteborg	103	116	121	18
Trollhättan	97	107	118	21
Bengtsfors	97	122	116	19
Lilla Edet	107	96	115	8
Tanum	55	108	115	60
Åmål	110	123	113	3
Bollebygd	70	112	106	36
Tidaholm	148	198	101	-47
Herrljunga	44	41	97	53
Mölnadal	88	101	96	8
Varberg	110	103	96	-14
Färgelanda	93	104	93	0
Stenungsund	76	62	92	16
Tranemo	65	80	90	25
Falkenberg	79	93	89	10
Töreboda	93	107	89	-4
Vänersborg	68	81	88	20
Ale	91	81	86	-5
Karlsborg	60	97	85	25
Strömstad	87	66	85	-2
Dals-Ed	67	71	82	15
Falköping	89	87	82	-7
Lysekil	90	79	82	-8
Gullspång	61	71	78	17
Tjörn	107	128	77	-30
Grästorp	73	65	75	2
Skara	80	78	73	-7
Härryda	59	50	72	13
Vara	122	98	72	-50
Sotenäs	83	85	70	-13
Essunga	95	84	69	-26
Mellerud	54	50	67	13
Göteborg	129	108	66	-63
Mariestad	60	65	62	2
Svenljunga	72	54	60	-12
Hylte	51	55	57	6
Skövde	42	46	48	6
Vårgårda	37	39	44	7
Hjo	45	50	43	-2
Uddevalla	53	46	41	-12
Munkedal	62	45	40	-22
Medel VG och Halland	90	102	112	8

* Omsättningstillgångar exklusive förråd i relation till kortfristiga skulder.

Finansiella nettotillgångar *

Procent	2011	2012	2013	Förändr 11-13
Lidköping	55	57	54	-1
Halmstad	54	50	49	-5
Trollhättan	40	41	42	2
Alingsås	37	38	36	-1
Herrljunga	24	26	29	5
Mark	22	27	24	2
Borås	24	24	22	-2
Varberg	16	18	20	4
Tibro	18	16	18	0
Öckerö	14	14	15	1
Mölndal	16	16	14	-2
Partille	17	13	14	-3
Ulricehamn	10	5	14	4
Svenljunga	19	14	10	-9
Strömstad	8	3	6	-2
Götene	0	3	5	5
Laholm	10	6	5	-5
Skara	5	4	4	-1
Vara	5	7	2	-3
Åmål	3	0	-2	-5
Essunga	0	-2	-4	-4
Uddevalla	-15	-19	-4	11
Ale	-6	-8	-5	1
Karlsborg	-11	-6	-5	6
Töreboda	0	-3	-5	-5
Kungälv	-8	-9	-7	1
Värgårda	-9	-10	-8	1
Falkenberg	-3	-2	-10	-7
Hjo	-14	-15	-13	1
Vänersborg	-17	-14	-14	3
Gullspång	-23	-19	-15	8
Kungsbacka	-11	-15	-15	-4
Lysekil	-16	-17	-15	1
Färgelanda	-31	-28	-17	14
Göteborg	-15	-14	-17	-2
Munkedal	-32	-31	-18	14
Bengtstors	-20	-19	-19	1
Lilla Edet	-18	-21	-20	-2
Grästorps	-17	-25	-21	-4
Tidaholm	1	-4	-21	-22
Härryda	-25	-26	-25	0
Mariestad	-27	-27	-26	1
Stenungsund	-33	-29	-27	6
Tranemo	-30	-28	-27	3
Lerum	-13	-25	-28	-15
Bollebygd	-29	-32	-30	-1
Dals-Ed	-39	-36	-32	7
Falköping	-27	-31	-32	-5
Mellerud	-30	-34	-32	-2
Tjörn	-24	-27	-32	-8
Skövde	-28	-33	-33	-5
Hylte	-44	-45	-47	-3
Orust	-55	-52	-50	5
Sotenäs	-36	-43	-56	-20
Tanum	-60	-62	-60	0
Medel VG och Halland	-7	-8	-8	-1

* Se beskrivning sidan 18.

Försvagade finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla de finansiella tillgångar i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt, nämligen samtliga omsättningstillgångar, långfristiga placeringar och fordringar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa har sedan relaterats till verksamhetens bruttokostnader för att en jämförelse skall kunna ske kommuner emellan. Måttet är intressant eftersom det speglar den tidsrymd som ligger någonstans

mellan likviditetsmått och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”. I måttet elimineras också vidareutlåning inom kommunkoncernen. Genom att analysera finansiella nettotillgångar tillsammans med soliditet och kassalikviditet får man en bra bild av kommunernas finansiella handlingsutrymme.

De genomsnittliga finansiella nettotillgångarna relaterade till verksamhetens bruttokostnader försvagades under perioden med 1 procentenhet från -7% till -8% i länen. En förklaring till detta var en ökad investeringsvolym i ett antal kommuner som inte riktigt kunde finansieras med skatteintäkter utan fick finansieras via likvida medel och/eller ökade skulder.

Starkast värde avseende finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens bruttokostnader under 2013 uppvisade Lidköping med höga 54%, tätt följda av Halmstad med 49%. Tredje starkast var Trollhättan med 42%. Sedan följde Alingsås med 36% och Herrljunga med 29%. Positiva värden redovisades av ytterligare 14 kommuner, totalt 19 stycken eller 35%. Detta var oförändrat jämfört med 2012. Kommuner med goda finansiella nettotillgångar karaktäriseras ofta också av en god soliditet, men den finns också kommuner som har goda finansiella nettotillgångar även om soliditeten är mer genomsnittlig. Dessa utmärks då av att kommunen har en stor del av sina tillgångar i omsättningstillgångar. Kommuner som sålt delar av sina anläggningstillgångar inom koncernen utmärks oftast av goda finansiella nettotillgångar.

Svagast värde avseende finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens bruttokostnader under 2013 uppvisade Tanum med -60%, följd av Sotenäs med -56%, Orust med -50% och Hylte med -47%. Med dessa kommuner är det oftast tvärtom. Förutom oftast en svag soliditet utmärks kommunerna ibland av att de har en stor del av sina tillgångar som anläggningstillgångar. Sotenäs och Tanum har t ex dock ingen speciellt svag soliditet, utan en stor del av sina tillgångar i fastigheter och anläggningar. De andra kommunerna har däremot både en relativt svag soliditet och finansiella nettotillgångar.

Skattesatsen minskade på grund av skatteväxling

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länen, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktsidan genom ett ökat skatteuttag. Det är samtidigt viktigt att klargöra att storleken på skatteuttaget i stor utsträckning är en ideologisk fråga.

Den genomsnittliga skattesatsen i länen sjönk mellan 2011-2013 från 21,75 kronor till 21,46 kronor då en skatteväxling under 2012 gjordes med regionen/landstinget på grund av förändrat huvudmannaskap för länsens kollektivtrafik. Om hänsyn tas till skatteväxlingen under perioden kan det konstateras att skattehöjningar gjordes under perioden i Bengtstors, Bollebygd, Falköping, Färgelanda, Götene, Herrljunga, Hylte, Mellerud, Munkedal, Orust, Skara, Svenljunga, Tidaholm, Ulricehamn och Vara. Skattesänkningar gjordes i Halmstad.

Skatten varierade under 2013 mellan 19,96 kr och 23,21 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Partille med 19,96 kr följt av Mölndal med 20,26 kr. Högst skatt hade Dals-Ed 23,21 kr följt av Munkedal med 22,83 kr.

Primärkommunal skattesats

Procent	2011	2012	2013	Förändr 11-13
Partille	20,39	19,96	19,96	-0,43
Mölnadal	20,69	20,26	20,26	-0,43
Varberg	20,53	20,33	20,33	-0,20
Halmstad	20,78	20,43	20,43	-0,35
Skövde	20,99	20,56	20,56	-0,43
Tranemo	21,00	20,57	20,57	-0,43
Laholm	20,78	20,58	20,58	-0,20
Härryda	21,05	20,62	20,62	-0,43
Lerum	21,08	20,65	20,65	-0,43
Tibro	21,14	20,71	20,71	-0,43
Öckerö	21,19	20,76	20,76	-0,43
Skara	21,00	20,57	20,82	-0,18
Lidköping	21,29	20,86	20,86	-0,43
Trollhättan	21,39	20,96	20,96	-0,43
Töreboda	21,40	20,97	20,97	-0,43
Ulricehamn	20,98	21,05	21,05	0,07
Borås	21,49	21,06	21,06	-0,43
Karlsborg	21,50	21,07	21,07	-0,43
Falkenberg	21,30	21,10	21,10	-0,20
Göteborg	21,55	21,12	21,12	-0,43
Mark	21,64	21,21	21,21	-0,43
Tjörn	21,64	21,21	21,21	-0,43
Vårgårda	21,64	21,21	21,21	-0,43
Mariestad	21,69	21,26	21,26	-0,43
Vara	21,20	21,27	21,27	0,07
Sotenäs	21,74	21,31	21,31	-0,43
Kungsbacka	21,53	21,33	21,33	-0,20
Alingsås	21,79	21,36	21,36	-0,43
Kungälv	21,87	21,44	21,44	-0,43
Hylte	21,45	21,45	21,45	0,00
Tanum	21,99	21,56	21,56	-0,43
Essunga	22,00	21,57	21,57	-0,43
Grästorp	22,00	21,57	21,57	-0,43
Hjo	22,00	21,57	21,57	-0,43
Bollebygd	21,49	21,59	21,59	0,10
Falköping	21,60	21,60	21,60	0,00
Stenungsund	22,07	21,64	21,64	-0,43
Uddevalla	22,09	21,66	21,66	-0,43
Götene	21,90	21,77	21,77	-0,13
Ale	22,30	21,87	21,87	-0,43
Strömstad	22,34	21,91	21,91	-0,43
Lysekil	22,49	22,06	22,06	-0,43
Tidaholm	21,75	21,32	22,07	0,32
Svenljunga	21,70	21,27	22,15	0,45
Herrljunga	22,29	22,16	22,16	-0,13
Vänersborg	22,64	22,21	22,21	-0,43
Lilla Edet	22,80	22,37	22,37	-0,43
Bengtsfors	22,79	22,42	22,42	-0,37
Orust	22,39	21,96	22,46	0,07
Åmål	22,89	22,46	22,46	-0,43
Gullspång	22,92	22,49	22,49	-0,43
Mellerud	22,69	22,60	22,60	-0,09
Färgelanda	23,19	22,76	22,76	-0,43
Munkedal	22,76	22,33	22,83	0,07
Dals-Ed	23,64	23,21	23,21	-0,43
Medel VG och Halland	21,75	21,40	21,46	-0,30

Borgensättagande *

Procent	2011	2012	2013	Förändr 11-13
Strömstad	132	131	129	-3
Alingsås	75	108	121	46
Åmål	64	102	121	57
Öckerö	95	96	104	9
Lysekil	80	98	93	13
Trollhättan	77	87	91	14
Sotenäs	77	77	82	5
Mölnadal	78	85	79	1
Lilla Edet	71	74	77	6
Tjörn	74	37	71	-3
Partille	74	63	68	-6
Herrljunga	53	55	64	11
Götene	22	24	56	34
Kungsbacka	44	45	53	9
Laholm	54	50	50	-4
Töreboda	43	44	48	5
Tidaholm	41	47	47	6
Halmstad	24	45	46	22
Orust	50	47	46	-4
Vänersborg	41	44	45	4
Essunga	50	47	44	-6
Mark	39	47	43	4
Bollebygd	43	44	41	-2
Mariestad	37	41	41	4
Ale	44	41	39	-5
Dals-ed	36	39	39	3
Karlsborg	43	40	37	-6
Stenungsund	43	40	37	-6
Färgelanda	26	34	36	10
Lidköping	60	61	36	-24
Vårgårda	37	35	36	-1
Bengtsfors	33	34	34	1
Tanum	28	30	33	5
Svenljunga	25	33	32	7
Gullspång	30	30	31	1
Grästorp	33	34	30	-3
Munkedal	32	30	30	-2
Mellerud	36	34	27	-9
Kungälv	28	25	24	-4
Falköping	21	22	23	2
Hjo	24	19	22	-2
Tranemo	22	23	22	0
Tibro	21	22	21	0
Varberg	20	20	19	-1
Uddevalla	21	19	18	-3
Hylte	19	17	17	-2
Skövde	15	14	16	1
Vara	18	17	15	-3
Skara	13	13	13	0
Falkenberg	13	13	12	-1
Göteborg	8	7	11	3
Ulricehamn	8	8	8	0
Borås	8	7	7	-1
Härryda	4	4	5	1
Lerum	3	3	4	1
Medel VG och Halland	40	42	44	4

* Borgensättagande i procent av verksamhetens bruttokostnader.

Borgensättagande ökade under perioden

Borgensättagande i förhållande till verksamhetens bruttokostnader är ett risknyckeltal. Kommuner med höga borgensättaganden bör ha god kontroll på de kommunala bolag som kommunen har gått i borgen för. Nyckeltalet finns inte i den finansiella profilen, men redovisas här för att ytterligare komplettera analysen.

Kommunerna i Västra Götaland och Halland redovisade under perioden en ökning av borgensättagande relaterat till verksamhetens bruttokostnader. Kommunerna i länen hade ett genomsnittligt värde på 40% under 2011. Det ökade till 42% under 2012 och till 44% under 2013.

De kommuner i länen som under år 2013 hade beviljat mest i borgensåtaganden i relation till verksamhetens bruttokostnader var Strömstad med 129%, Alingsås med 121%, Åmål med 121%, Öckerö med 104% och Lysekil med 93%. Lägst borgensåtagande hade beviljats av Lerum med 4%, Härryda med 5% och Borås med 7%.

Budgetföljsamhet *

Procent	2011	2012	2013
Kungsbacka	0,9	2,5	4,4
Skövde	0,6	0,5	4
Halmstad	3,2	1,6	3,5
Mark	-1,7	2,4	3,5
Härryda	-1,8	1,0	3,3
Ulricehamn	-0,5	-0,6	3,3
Färgelanda	-1,1	0,3	3,0
Trollhättan	0,8	1,7	3,0
Falkenberg	-0,4	1,7	2,9
Göteborg	1,4	0,7	2,9
Skara	0,4	0,1	2,9
Svenljunga	-2,7	1,1	2,9
Mariestad	-1,1	1,7	2,8
Uddevalla	-1,3	0,6	2,6
Öckerö	0,7	1,9	2,5
Bollebygd	-1,2	0,8	2,4
Munkedal	0,2	1,0	2,4
Vara	-0,3	3,6	2,3
Varberg	0,8	2,1	2,2
Laholm	0,1	0,2	2,1
Tjörn	-0,7	0,2	2,1
Dals-Ed	1,7	0,7	2,0
Kungälv	-1,9	2,7	2,0
Tibro	0,5	0,1	2,0
Gullspång	1,1	1,4	1,9
Ale	1,7	1,5	1,7
Bengtstors	-2,2	1,8	1,6
Lerum	-2,1	-0,3	1,6
Strömstad	-1,1	-0,6	1,6
Lidköping	1,4	0,5	1,5
Partille	-0,3	1,5	1,4
Herrljunga	-3,5	-1,8	1,3
Stenungsund	4,1	1,9	1,3
Tidaholm	-1,4	0,5	1,0
Vänersborg	0,9	0,2	1,0
Töreboda	-1,1	2,7	0,8
Åmål	-0,9	1,4	0,8
Grästorps	0,7	-0,1	0,5
Mellerud	-1,0	0,3	0,4
Hjo	1,6	-0,9	0,3
Essunga	-1,5	0,4	0,0
Falköping	0,8	3,3	0,0
Mölnadal	0,1	3,3	0,0
Tanum	-1,7	3,6	0,0
Alingsås	0,3	1,3	-0,3
Lilla Edet	-0,1	-0,6	-0,3
Lysekil	0,5	-1,0	-0,3
Sotenäs	1,6	1,5	-0,3
Orust	1,3	-0,5	-0,5
Borås	-1,8	-0,2	-0,6
Götene	0,3	-2,2	-0,7
Hylte	-0,8	-1,5	-1,0
Vårgårda	1,1	-0,2	-1,2
Tranemo	-1,8	-1,3	-1,3
Karlsborg	1,5	0,3	-2,2
Medel VG och Halland	-0,1	0,8	1,4

* Budgeterade verksamhetens nettokostnader - Utfall verksamhetens nettokostnader/Verksamhetens bruttokostnader.

Det var 42% av kommunerna i länen som under perioden minskade sina borgensåtaganden. Mest minskade Lidköping, Mellerud, Partille, Essunga, Karlsborg och Stenungsund. Det var 7% av kommunerna som uppvisade oförändrad nivå och resterande 51% ökade sina borgensåtaganden. Mest ökade Åmål, Alingsås, Götene och Halmstad.

Varierad budgetföljsamhet

När det gäller budgetföljsamhet mäts den i modellen mot "resultat 1" eller resultatraden "verksamhetens nettokostnader". Meningen är att försöka fånga verksamhetens/nämndernas budgetföljsamhet exklusive finansiella poster. För att kunna göra jämförelser kommunerna emellan relateras budgetavvikelsen till verksamhetens bruttokostnader. Budgetföljsamheten är svårt att mäta på grund av ett antal faktorer, men nedan görs ett försök.

När det gäller ovanstående genomsnittliga budgetavvikelse i länen blev den större och positivare under perioden. Under 2011 uppgick den till -0,1%, under 2012 till 0,8% och 2013 till 1,4%.

Under 2013 redovisade 80% av kommunerna en positiv budgetavvikelse, medan resterande 20% kommuner hade en negativ budgetavvikelse när det gäller verksamhetens nettokostnader. Jämfört med 2011 och 2012 var det en förbättring, då 39% respektive 25% av kommuner redovisade negativa budgetavvikelser under dessa år. I detta sammanhang skall nämnas att AFA-pengarna påverkade budgetavvikelsen 2012 och 2013 positivt i många kommuner, då dessa medel inte budgeterades för 2012 och 2013.

Sammanfattningsvis

Många kommuner har redovisat starka finansiella resultat under de senaste åren. Anledningen var att skatteintäkterna utvecklades relativt gynnsamt och att kommunerna fick extra tillskott i form av återbetalning av AFA försäkringspremier och konjunkturstöd. Om något år börjar dock befolkningsförändringar i form av en ökad andel äldre och barn ställa allt högre krav på kommunernas finanser. Som en följd av mer omoderna och slitna anläggningar och förändringar i demografin behöver också investeringsnivån öka ytterligare i många kommuner och medför därmed i många fall en skuldsättning. Detta leder till ökade finansiella kostnader som skall finansieras med skatteintäkter.

Det är dock helt klart svenska kommuner har väldigt olika finansiella förutsättningar att möta framtida utmaningar. De kommuner som har starkast finansiella handlingsutrymme har goda förutsättningar att anpassa sig till framtiden utan skattehöjningar och alltför omfattande neddragningar i verksamheten. Värre är det för de kommuner som har svagast finansiellt handlingsutrymme. Här krävs verkligen en aktiv ekonomistyrning om skattehöjningar skall kunna undvikas. Därför bör många av dessa kommuner redan nu ytterligare utveckla mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det viktiga är dock att man inte tummar på dessa mål och riktlinjer, utan även följer de när inte skatteintäkterna utvecklas i takt med verksamhetens kostnader. Klarar man inte detta, kommer det oundvikligen innebära skattehöjningar.

När det gäller resultatnivå och finansiellt handlingsutrymme finns ganska stora skillnader mellan enskilda kommuner i Västra Götaland och Hallands län. Det finns få kommuner

som har samma finansiella förutsättningar. De 55 kommunerna i de två länen har utifrån 2011–2013 års räkenskaper inordnats i en matris på nästa sida (tabell 1) som innehåller nio grupper. Den bygger dels på kommunens finansiella resultat under de tre senaste åren och kommunens finansiella ställning i form av soliditet. Matrisen är dock subjektiv eftersom den bygger på vad författaren anser vara stark och svag finansiellt resultat och ställning. Matrisen skall därför läsas och tolkas utifrån detta.

Av matrisen kan utläsas att 18% kommunerna i länen hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som var starkare än 2% i kombination med en soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser som under 2013 var högre än 20%. Dessa var i bokstavsordning, Borås, Halmstad, Kungsbacka, Mark, Mölndal, Skövde, Strömstad, Ulricehamn, Varberg och Vara. Det går generellt inte att uttala sig om god ekonomisk hushållning, men de flesta av dessa kommuner torde leva upp till de generella kriterier som lagstiftaren diskuterade i förarbetarna till kommunallagen i samband med att begreppet god ekonomisk hushållning infördes eller reviderades.

En annan stor grupp i matrisen var de 18% kommuner som hade ett starkare genomsnittligt resultat under de tre senaste åren än 2%, men en soliditet mellan 20% och 0%. Dessa var Ale, Falkenberg, Falköping, Göteborg, Hjo, Härryda, Kungälv, Laholm, Tanum och Tibro. Dessa kommuner bör fortsätta på den inslagna vägen, med ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader. Detta kommer leda till en förstärkning av kommunens soliditet.

En tredje grupp av de 9% kommuner var de som hade ett starkare genomsnittligt resultat under de tre senaste åren än 2%, dock en soliditet som var svagare än 0%. Dessa var Färgelanda, Gullspång, Mellerud, Tjörn och Uddevalla. Även dessa kommuner måste fortsätta på den inslagna vägen, med ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader. Detta kommer leda till en nödvändig förstärkning av kommunens soliditet.

Totalt innebar det att 45% av kommunerna i Västra Götaland redovisade ett starkare genomsnittligt resultat under de tre senaste åren än 2%. Det är lite högre än föregående år. Det är intresseväckande att de är kommuner med både hög och låg soliditet som återfinns i denna gruppering.

En grupp av kommuner var de 6% kommuner som hade en soliditet på över 20% och som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste som låg mellan 1–2%. De var Herrljunga, Sotenäs och Tidaholm. Dessa kommuner har en god långsiktig handlingsberedskap, men bör på sikt förbättra sin resultatnivå.

Ytterligare en grupp var de 22% kommuner som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg mellan 1–2% och en soliditet mellan 20% och 0%. De var Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Götene, Partille, Skara, Trollhättan, Vårgårda, Vänersborg och Öckerö. Dessa kommuner bör förbättra sin resultatnivå med 1–2 procentenheter för att stärka sin soliditet.

Samma resonemang som föregående grupp, gäller även för den grupp av kommuner som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg mellan 1–2% och en soliditet under 0%. De uppgick 11% totalen. Dessa var under 2013 Grästorp, Karlsborg, Mariestad, Munkedal, Orust och Stenungsund. Dessa sex kommuner måste ovillkorligen förbättra sin resultatnivå med 1–2 procentenheter för att stärka sin soliditet.

De tre återstående grupperna innehåller de 16% av kommunerna som uppvisade ett genomsnittligt resultat under perioden som var svagare än 1%. Av dessa hade Lidköping en mycket god soliditetsnivå under 2013. Tillfredställande soliditetsnivåer redovisades av Lerum, Svenljunga, Tranemo och Töreboda. Av dessa kommuner krävs dock förbättrade resultatnivåer med 1–2 procentenheter för att stärka soliditeten. Svaga soliditetsnivåer redovisades av Hylte, Lilla Edet, Lysekil och Åmål under 2013. Dessa kommuner måste snarare stärka sina resultatnivåer med minst 2 procentenheter för att förbättra sin soliditetsnivå.

Tabell 1: Finansiellt resultat och ställning för kommunerna i Västra Götaland och Hallands län 2013

I denna tabell har kommunerna i Västra Götaland och Hallands län placerats in utifrån två dimensioner, resultat i form av det genomsnittliga resultatet under 2011–2013 och finansiell ställning i form av soliditet under 2013. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika under delar; ”stark”, ”varken stark eller svag” samt ”svag”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en kommun kan placeras in i. Ju starkare ekonomi, ju längre upp till vänster hamnar kommunen. Kommunerna i respektive ruta har dock inte ordnats i finansiell ordning, utan ligger i bokstavsordning.

	Stark finansiell ställning (En soliditet som är starkare än 20% under 2013 *)	Varken stark eller svag finansiell ställning (En soliditet som ligger mellan 0–20% under 2013 *)	Svag finansiell ställning (En soliditet som är svagare än 0% under 2013 *)
Starkt resultat (Resultatet var högre än 2 % av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2011–2013)	Borås Halmstad Kungsbacka Mark Mölnadal Skövde Strömstad Ulricehamn Varberg Vara	Ale Falkenberg Falköping Göteborg Hjo Härryda Kungälv Laholm Tanum Tibro	Färgelanda Gullspång Mellerud Tjörn Uddevalla
Varken starkt eller svagt resultat (Resultatet låg mellan 1%–2% av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2011–2013)	Herrljunga Sotenäs Tidaholm	Alingsås Bengtsfors Bollebygd Dals-Ed Essunga Götene Partille Skara Trollhättan Vårgårda Vänersborg Öckerö	Grästorp Karlsborg Mariestad Munkedal Orust Stenungsund
Svagt resultat (Resultatet var svagare än 1% av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2011–2013.)	Lidköping	Lerum Svenljunga Tranemo Töreboda	Hylte Lilla Edet Lysekil Åmål

* Soliditeten innefattar samtliga pensionsförpliktelser.

Tabell 2: Genomsnittliga finansiella nyckeltal hos kommunerna i Västra Götaland och Hallands län 2011–2013

I denna tabell redovisas hur ett antal genomsnittliga finansiella nyckeltal har utvecklats för kommunerna Västra Götalands och Hallands län mellan 2011–2013. Förklaringar och definitioner av nyckeltalen återfinns i ett eget avsnitt i rapporten.

Nyckeltalen redovisas i procent om inget anges	2011	2012	2013
<i>Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter</i>	93,8	93,1	92,3
<i>Avskrivningar/skatteintäkter</i>	4,2	4,3	4,4
<i>Finansnetto/skatteintäkter</i>	0,2	0,0	0,4
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	98,2	97,4	97,1
Skattefinansieringsgrad av investeringar	87	94	108
Investeringar/verksamhetens nettokostnader	9	9	8
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens bruttokostnader	1,6	2,1	2,3
Årets resultat/verksamhetens bruttokostnader	1,6	2,1	2,0
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren/verksamhetens bruttokostnader	1,9	1,9	2,0
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	5	7	7
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens bruttokostnader	-7	-8	-8
Kassalikviditet	90	102	112
Primärkommunal skattesats (kr)	21,75	21,40	21,46
Borgensåtagande/verksamhetens bruttokostnader	40	43	44
Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader/verksamhetens bruttokostnader	-0,1	0,7	1,4

Tabell 3: Finansiella styrkor och svagheter hos kommunerna i Västra Götaland och Hallands län under 2013

Denna tabell försöker beskriva styrkor och svagheter hos de olika kommunerna utifrån perspektiven skattesats, resultatnivå samt kort och långsiktigt finansiellt handlingsutrymme. Modellen är subjektiv, men bygger på de kriterier kring god ekonomisk hushållning som har redovisats i analysen ovan. Tabellen skall ses som en beskrivning av finansiella förutsättningar i grova drag. Graderingen är gjord utifrån 2013 års räkenskaper.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹⁾	Varken starkt eller svagt ¹⁾	Svagt värde ¹⁾
Skattesats 2013	21,00 kr eller lägre	21,01 till 21,49 kr	21,50 kr eller högre
För samtliga fem nyckeltal i denna tabell gäller att "ju högre upp i tabellen kommunen befinner sig desto starkare värde har kommunen på nyckeltalet".	Partille Mölnadal Varberg Halmstad Skövde Tranemo Laholm Härreda Lerum Tibro Öckerö Skara Lidköping Trollhättan Töreboda	Ulricehamn Borås Karlsborg Falkenberg Göteborg Mark Tjörn Vårgårda Mariestad Vara Sotenäs Kungsbacka Alingsås Kungälv Hylte	Tanum Essunga Grästorps Hjo Bollebygd Falköping Stenungsund Uddevalla Götene Ale Strömstad Lysekil Tidaholm Svenljunga Herrljunga Vänersborg Lilla Edet Bengtsfors Orust Åmål Gullspång Mellerud Färgelanda Munkedal Dals-Ed
Exempelvis: Partille har den lägsta skatten bland de kommuner som ligger i kolumnen med starkt värde längst till vänster. Den placeras därför högst upp till vänster.			

¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommune-sektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde¹⁾	Varken starkt eller svagt¹⁾	Svagt värde¹⁾
Resultatnivå 2013 (Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader)	2,0% eller starkare Färgelanda Halmstad Ulricehamn Mark Skövde Strömstad Herrljunga Mariestad Falköping Tjörn Varberg Gullspång Skara Tidaholm Falkenberg Laholm Mölndal Borås Hjo Uddevalla Göteborg Lerum Vara Mellerud Härryda Kungälv Bengtsfors Vårgårda Ale Kungsbacka Dals-Ed Essunga Götene Tibro Bollebygd Grästorp	1,99% till 1,0% Karlsborg Munkedal Partille Öckerö Alingsås Tanum Trollhättan Vänersborg	0,99% eller svagare Hylte Lysekil Tranemo Lidköping Sotenäs Svenljunga Lilla Edet Stenungsund Orust Töreboda Åmål
Långsiktig resultatnivå 2011-2013 (Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under 3 år/verksamhetens bruttokostnader)	2,0% eller starkare Färgelanda Halmstad Gullspång Ulricehamn Vara Varberg Mölndal Falköping Falkenberg Hjo Mark Tjörn Tanum Ale Kungsbacka Kungälv Laholm Skövde Borås Härryda Mellerud Strömstad Uddevalla Göteborg Tibro	1,99% till 1,0% Alingsås Dals-Ed Essunga Grästorp Mariestad Sotenäs Skara Karlsborg Munkedal Partille Tidaholm Vårgårda Stenungsund Vänersborg Orust Öckerö Götene Trollhättan Bengtsfors Bollebygd Herrljunga	0,99% eller svagare Lerum Lysekil Töreboda Hylte Tranemo Lilla Edet Åmål Lidköping Svenljunga

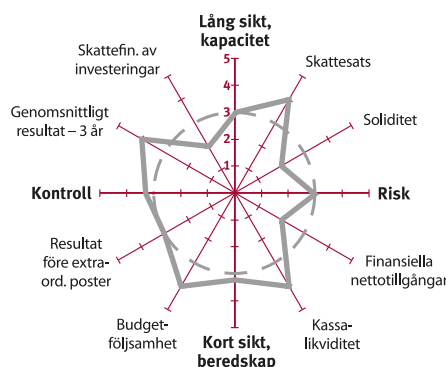
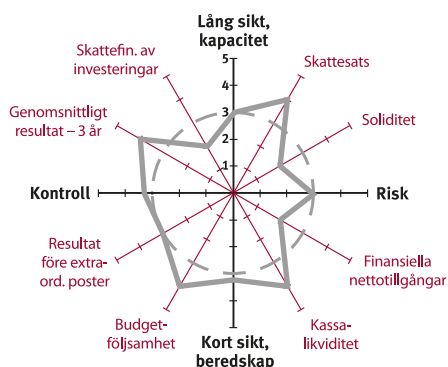
¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹⁾	Varken starkt eller svagt ¹⁾	Svagt värde ¹⁾
Kortsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2013 (Kassalikviditet)	75% eller högre Lidköping Alingsås Partille Halmstad Tibro Mark Öckerö Laholm Ulricehamn Kungälv Borås Lerum Orust Kungsbacka Götene Trollhättan Bengtsfors Lilla Edet Tanum Åmål Bollebygd Tidaholm Herrljunga Mölndal Varberg Färgelanda Stenungsund Tranemo Falkenberg Töreboda Vänersborg Ale Karlsborg Strömstad Dals-Ed Falköping Lysekil Gullspång Tjörn Grästorp	74,9% till 55% Skara Härryda Vara Sotenäs Essunga Mellerud Göteborg Mariestad Svenljunga Hylte	54,99% eller lägre Skövde Vårgårda Hjo Uddevalla Munkedal
Långsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2013 (Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser)	20% eller högre Halmstad Lidköping Skövde Mölndal Herrljunga Vara Mark Tidaholm Ulricehamn Sotenäs Kungsbacka Strömstad Borås Varberg	19,9% till 0% Härryda Laholm Trollhättan Tibro Öckerö Tranemo Alingsås Hjo Göteborg Kungälv Lerum Partille Essunga Tanum Ale Töreboda Dals-Ed Falkenberg Vårgårda Vänersborg Bollebygd Svenljunga Bengtsfors Falköping Götene Uddevalla Skara	-0,1% eller svagare Orust Tjörn Karlsborg Stenungsund Mellerud Munkedal Grästorp Hylte Mariestad Färgelanda Lilla Edet Lysekil Gullspång Åmål

¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

Så tolkar du den finansiella profilen!

Den finansiella profil i form av ett så kallat spindeldiagram som används i denna rapport för att beskriva kommunens finansiella ställning, innehåller åtta olika nyckeltal och fyra viktiga finansiella perspektiv. Nedan görs en beskrivning av de olika delarna i profilen. De beskrivna delarna är markerade med rött. Profilen i exemplet är fingerad.

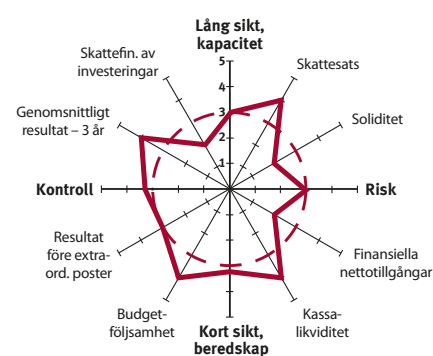
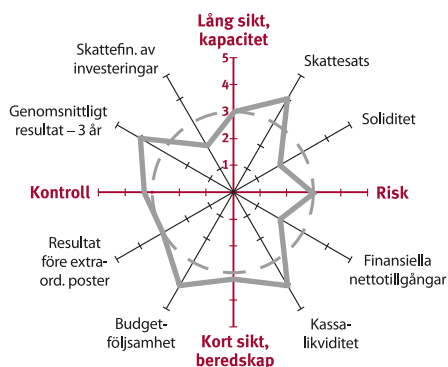

Åtta nyckeltal

Diagrammet innehåller åtta nyckeltal redovisade på åtta axlar. Nyckeltalen speglar olika dimensioner av den analyserade kommunens finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att de skall kunna jämföras mellan olika kommuner. Nyckeltalen beskrivs på sidan 14.

Skalan

Skalan. Diagrammet har skalan 1–5. Poängskalan är relativ. I vår analys av kommunerna i Västra Götaland och Halland (55 st) fördelades poängen enligt följande: Kommunerna med de fem starkaste observationerna inom varje nyckeltal fick en femma, de elva följande en fyra, de 24 därpå en trea, de elva därefter en tvåa och de fem svagaste fick en etta. Poängen har således fördelats enligt en normalfördelningskurva.

Fyra axlar/perspektiv

Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Varje perspektiv/axel är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. Exempelvis är Risk summan av nyckeltalen primärkommunal skatt, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Poäng och genomsnitt

Den heldragna linjen visar de olika poäng som den analyserade kommunen har fått för varje enskilt nyckeltal resp. för de fyra sammanvägda axlarna. Den streckade ringen i mitten visar trean i den analyserade gruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än genomsnittet i gruppen och omvänt. Den heldragna linjen redovisar den finansiella profilen för den analyserade kommunen.

Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen

De fyra perspektiven

Den finansiella profilen som redovisas i denna rapport innehåller fyra perspektiv som är viktiga ur ett övergripande finansiellt perspektiv. Dessa fyra är: Kontrollen över finansiella utvecklingen, långsiktig betalningsberedskap, kortsiktig betalningsberedskap och riskförhållande. Varje aspekt mäts via de fyra närmaste liggande nyckeltal i profilen. Detta innebär att varje nyckeltal i den finansiella profilen ingår i två perspektiv.

Långsiktig handlingsberedskap – Det första perspektivet handlar om att redovisa vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt i förhållande till övriga kommuner i grupperna. Alla perspektiv i profilen är relaterade till hur kommunen befinner sig i förhållande övriga kommuner i grupperna. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Kortsiktig handlingsberedskap – Det andra perspektivet redovisar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på kort sikt. Det närmaste 1–2 åren fokuseras. I perspektivet ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet och resultat före extraordinära poster.

Riskförhållande – Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Kontroll över den finansiella utvecklingen – med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur kommunen klarar av att kontrollera sitt finansiella resultat. I perspektivet ingår nyckeltalen budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Finansiella nyckeltal

Här följer beskrivningar av de i texten och profilerna förekommande finansiella nyckeltalen.

Borgensåtagande – redovisar de borgensåtaganden som kommunen redovisar inom linjen. Borgensåtagandena divideras med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Borgensåtagandena ingår inte i den finansiella profilen.

Budgetföljsamhet – avvikelsen mellan budgeterat verksamhetens nettokostnader och redovisat verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen divideras med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. För att erhålla högsta betyg i

profilen, skall budgetavvikelsen vara så liten som möjligt. Positiv budgetavvikelse medför dock minst en 3:a.

Finansiella nettotillgångar – omfattar alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt (omsättningstillgångar + långfristiga fordringar + långfristiga placeringar – kortfristiga och långfristiga skulder). Måttet divideras med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Måttet speglar en tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmåten och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”.

Kassalikviditet – ett mått på hur god kommunens kortsiktiga betalningsberedskap är. Måttet räknas fram genom att likvida medel och kortfristiga fordringar divideras med kortfristiga skulder. Nyckeltalet innefattar inte lager och förråd.

Nettokostnadsandelen – visar hur stor andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto. 100% innebär att skatteintäkter och generella statsbidrag precis täcker den löpande driften.

Investeringsvolym – Årets investeringar har ställts i förhållande till verksamhetens nettokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna emellan.

Resultat före extraordinära poster – summan av kommunens samtliga intäkter och kostnader under året exklusive extraordinära poster (poster av engångskaraktär som uppgår till väsentligt belopp och inte har med den ordinarie verksamheten att göra). Resultatet har dividerats med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna göras mellan de analyserade kommunerna.

Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren – beskriver kommunens genomsnittliga resultat under de tre senaste åren. Resultatet har dividerats med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser mellan de analyserade kommunerna ska kunna göras.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna – beskriver hur stor andel av årets investeringar som kommunen kan finansiera med egna medel i form av återstående skatteintäkter. Egna medel räknas fram genom att resultatet före extraordinära poster tillförs årets avskrivningar. Kallas ibland självfinansieringsgrad.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

Finansiella profiler för Färgelanda kommun

Syftet med den här analysen är att redovisa var Färgelanda kommun befinner sig och hur kommunen har utvecklats finansiellt mellan 2011–2013 i förhållande till övriga kommuner i Västra Götaland och Hallands län. Detta görs i form av en finansiell profil, vars uppgift är att spegla starka och svaga finansiella sidor hos Färgelanda i förhållande till övriga kommuner i länen.

Vad är den finansiella profilen?

Utgångspunkten för den finansiella analysen som används på de följande sidorna är de finansiella profiler i form av polärtdiagram som redovisas nedan på denna sida. De innehåller dels åtta finansiella nyckeltal, dels fyra perspektiv som är viktiga när en kommuns ekonomi analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Genom att ta fram tre finansiella profiler för Färgelanda kommun för 2011–2013 kan man på ett översiktligt sätt fastställa vilken finansiell utveckling och ställning kommunen har i förhållande till övriga kommuner i länen. Den finansiella profilen är dock relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en 5:a i profilen, har man visserligen ett av de starkaste värdena för nyckeltalet i länen, men värdet kan behöva förbättras för att nå t ex god ekonomisk hushållning. I allmänhet är det dock så att om kommunen får en 4:a eller en 5:a för ett nyckeltal i den finansiella profilen är styrkan på nyckeltalet oftast mer än tillfredsställande och speglar någon slags god ekonomisk hushållning. Mer information om den finansiella modellen och de nyckeltal som den innehåller finns att läsa om i ett separat avsnitt i rapporten.

Inledningsvis i denna analys belyses hur ett antal finansiella nyckeltal som ingår i den finansiella profilen har utvecklats under den granskade perioden både för Färgelanda och för genomsnittet i länen. Därefter följer en analys av hur den finansiella profilen har förändrats för Färgelanda mellan 2011 och 2013. Till sist ges en sammanfattande kommentar till Färgelandas finansiella ställning och utveckling.

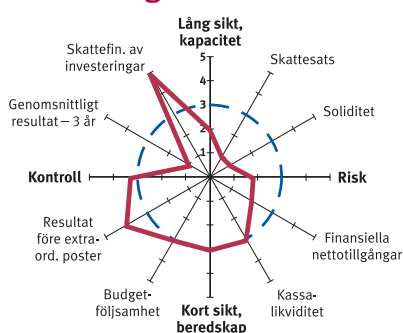
Finansiella nyckeltal under 2011–2013

Resultat före extraordinära poster

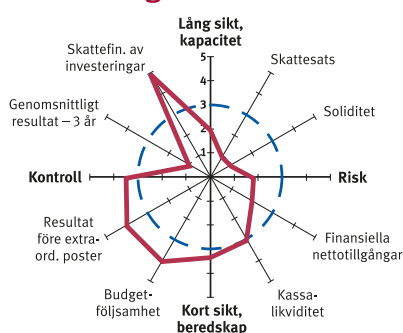
Kommuner och landsting skall sedan år 1992 bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens bruttokostnader ligga mellan 2–3% över en längre tidsperiod. Med en sådan resultatnivå klarar en kommun av att finansiera större delen av sin tillgångsökning med skatteintäkter, vilket i sin tur leder till att kommunen kan bibehålla sin finansiella handlingsberedskap på kort och lång sikt. För expansiva kommuner med stora investeringar bör resultatet i de flesta fall ligga på mellan 3% och 5% om kommunens finansiella handlingsutrymme skall bibehållas. För kommuner med befolkningsminskning kan det däremot räcka med 1–2% i resultat.

Färgelanda kommun redovisade mellan 2011 och 2013 ett förbättrat resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader med 2,7 procentenheter från 3,3% till 6%. Motsvarande genomsnittliga förändring för kommunerna i Västra Götaland och Halland var en förbättring med 0,7 procentenheter från 1,6% till 2,3%. Slutsatsen av ovanstående är att Färgelanda uppvisade en klart starkare resultatutveckling mellan 2011 och 2013 och ett klart starkare resultat under 2013 jämfört med snittet i länen.

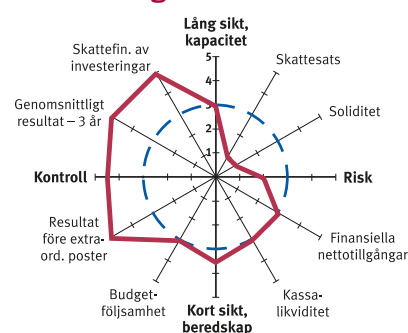
Färgelanda 2011

Färgelanda 2012

Färgelanda 2013

Kommunen hade under 2013 det starkaste resultatet i länen. Detta innebar en 5:a i den finansiella profilen, vilket var en förbättring jämfört med 2011 och 2012, då kommunen fick en 4:a.

Färgelanda redovisade under de tre senaste åren ett genomsnittligt resultat före extraordinära poster i förhållande till sina bruttokostnader per år på 4,2%. Detta hamnar över vad som kan betraktas som god ekonomisk hushållning. I länen låg det treåriga snittet för samma nyckeltal på 2,0% per år, vilket för många kommuner kan betraktas som en lägsta resultatnivå över en längre period för god ekonomisk hushållning.

Investeringar

Investeringsvolymen är ett nyckeltal som tillsammans med resultatet förklarar utvecklingen för flera balansräkningsorienterade nyckeltal, exempelvis soliditet, som återfinns i en finansiell analys. För att investeringsvolymen skall bli jämförbart mellan kommunerna i länen har investeringarna relaterats till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5–10 år, runt 8%, när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar kraftigt påverkar de enskilda åren. Nyckeltalet kan också påverkas om en kommun har mycket av sin investeringstygda verksamhet i bolagsform.

Relateras Färgelandas investeringar till verksamhetens nettokostnader, framgår att kommunen sammanlagt under de tre åren 2011 till 2013 hade en total investeringsvolym som var klart lägre jämfört med genomsnittet i länen. Kommunen investerade för 6%, 4% respektive 4% per år av verksamhetens nettokostnader, vilket innebar att Färgelanda i genomsnitt investerade för drygt 4,7% av sina nettokostnader per år under perioden. Genomsnittsvärdena för länen uppgick till 9% för 2011 och 2012 samt 8% under 2013. Detta gav ett genomsnittligt värde för länen på närmare 9% per år under 2011–2013.

Investeringsvolymen har ökat något under de senaste åren i svenska kommuner och en förklaring till detta är att de större investeringar som gjordes under 1960- och 1970-talen i infrastruktur och lokaler nu måste refinansieras. Det kan också konstateras att kommunerna i Västra Götaland och Hallands län under de senaste åren har legat på en genomsnittlig investeringsvolym jämfört med snittet i Sverige.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna

För att uppnå god ekonomisk hushållning bör, för de flesta kommuner, när den löpande driften finansierats en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgraden av investeringarna”. Redovisas ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförts under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten.

Nyckeltalet behöver inte alltid ligga över 100% utan lämplig nivå beror lite på vilket finansiellt handlingsutrymme kommunen har. För många svenska kommuner krävs dock en god skattefinansieringsgrad av investeringarna, så att inte

skulderna ökar mer inför framtiden och därigenom minskar framtida skattebetalares konsumtionsutrymme.

För länen kommuner uppgick skattefinansieringsgraden av årets investeringar i genomsnitt till 87%, 94% samt 108% under de tre studerade åren. Detta gav en genomsnittlig länskattefinansieringsgrad av investeringarna på 96%, vilket princip innebär att den genomsnittliga kommunen kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter.

Färgelandas siffror uppgick till 157%, 210% och 290%, vilket innebar en genomsnittlig skattefinansieringsgrad av investeringarna på 219% för perioden. I jämförelse med länen snitt var Färgelandas skattefinansieringsgrad klart starkare under perioden. Det förklaras till största delen av en lägre investeringsvolym än snittet i länet, men även av att kommunens genomsnittliga resultat under perioden var något starkare än genomsnittet.

Ovanstående innebar att Färgelanda fullt ut kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter under perioden. Detta förstärker det finansiella handlingsutrymmet inför framtiden.

Poängen för skattefinansieringsgraden av investeringar i den finansiella profilen har under perioden för Färgelanda legat på en 5:a.

Soliditet inkl. pensionsavsättningar och löneskatt inom linjen

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används ”soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt” för att få med de pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt som återfinns utanför balansräkningen. Det ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Färgelanda hade 2013 en soliditet som var klart svagare än snittet i länen. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt uppgick till –30% för Färgelanda jämfört med genomsnittet som uppgick till 7%.

Mellan 2011 och 2013 uppvisade Färgelanda utvecklingsmässigt samma trend som snittet bland kommunerna i länen. Kommunen redovisade en förbättrad soliditet med 8 procentenheter från –38% till –30%, medan den genomsnittliga soliditeten i länen förbättrades med 2 procentenheter, från 5% till 7%.

Färgelanda hade 2013 den 5:e svagaste soliditeten i länen. Detta innebar en 1:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under 2012 och 2011.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. Det bör aldrig analyseras som ett eget nyckeltal utan ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Nyckeltalet innefattar inte exploateringstillgångar som har bokförts som omsättningstillgångar, vilka skall avyttras.

Mellan åren 2011 och 2012 förbättrades Färgelandas kassalikviditet med 11 procentenheter från 93% till 104%. 2013 hamnade kassalikviditeten åter på 93%. Den genomsnittliga kassalikviditeten bland kommunerna i länen förbättrades under perioden med 22 procentenheter från 90% till 112%. Detta innebär att likviditeten under perioden i Färgelanda utvecklades svagare än snittet i länen och låg på en svagare nivå än genomsnittet under 2013.

Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100% för kassalikviditeten. Det innebär att korta tillgångar är lika stora som korta skulder. I kommunernas kortfristiga skulder ingår dock en semesterlöneskuld som utgör ca 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. Detta innebär att en nivå på över 60% tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen för kommuner med ett normalt likviditetsflöde. Färgelandas nivå på 93% innebär därför att kommunen klarar av att finansiera oväntade finansiella utgifter på kort sikt utan att behöva låna.

Färgelandas likviditetsutveckling och -nivå innebär att poängen för kommunen i den finansiella profilen under den granskade perioden låg på en 3:a.

Det är dock viktigt att kassalikviditeten studeras ihop med nyckeltalet soliditet eftersom likviditeten kan förbättras via upplåning. Detta stärker kommunens kortsiktiga betalningsberedskap men försämrar samtidigt den långsiktiga betalningsberedskapen. För Färgelandas del förstärktes soliditeten, medan kassalikviditeten var oförändrad.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen

beräknar omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar, omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa relateras sedan till verksamhetens bruttokostnader för att det skall bli jämförbart kommunerna emellan. Måttet är viktigt, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan det kortsiktiga kassalikviditetsmättet och det långsiktiga soliditetsmättet. Till skillnad från många andra balansräkningsinriktade mått elimineras vidareutlåning inom koncernen i nyckeltalet, eftersom såväl fordrings- som skuldsidan inkluderas i måttet. Genom att analysera finansiella nettotillgångar tillsammans med soliditet och kassalikviditet får man en bra bild av kommunens finansiella handlingsutrymme.

Färgelanda förbättrade under perioden sina finansiella nettotillgångar i relation till verksamhetens bruttokostnader med 14 procentenheter från –31% till –17%. Nivå på måttet innebär att kommunens skulder överstiger kommunens finansiella tillgångar. Genomsnittet i länen för finansiella nettotillgångar i relation till verksamhetens bruttokostnader försvagades med 1 procentenhet från –7% till –8%. Ställs detta mot Färgelandas utveckling, innebär det att kommunen under perioden förbättrades från en 2:a till en 3:a i den finansiella profilen.

Skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länet, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktssidan genom ett ökat skatteuttag.

Färgelandas skattesats låg på 22,76 kr under 2013. Det var 1 kr och 30 öre högre än genomsnittet bland Västra Götaland och Hallands läns kommuner, vilket uppgick till 21,46 kr.

Finansiella nyckeltal

Nyckeltalen redovisas i procent om inget anges

	2011		2012		2013	
	Västra Götaland och Halland	Färgelanda kommun	Västra Götaland och Halland	Färgelanda kommun	Västra Götaland och Halland	Färgelanda kommun
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	93,8	89,2	93,1	91,7	92,3	89,8
Avskrivningar/skatteintäkter	4,2	4,9	4,3	3,6	4,4	3,2
Finansnetto/skatteintäkter	0,2	1,9	0,0	0,6	0,4	0,1
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	98,2	96,0	97,4	95,8	97,1	93,1
Skattefinansieringsgrad av investeringar	87	157	94	210	108	290
Investeringar/verksamhetens nettokostnader	9	6	9	4	8	4
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader	1,6	3,3	2,1	3,4	2,3	6,0
Årets resultat/verksamhetens kostnader	1,6	3,3	2,1	3,4	2,0	6,0
Genomsnittligt resultat för extraordinära poster under de tre senaste åren/verksamhetens kostnader	1,9	-7,9	1,9	-5,0	2,0	4,2
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	5	-38	7	-32	7	-30
Primärkommunal skattesats (kr)	21,75	23,19	21,40	22,76	21,46	22,76
Kassalikviditet	90	93	102	104	112	93
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader	-7	-31	-8	-28	-8	-17
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader	40	33	43	34	44	36
Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader/verksamhetens kostnader	-0,1	-1,1	0,7	0,3	1,4	3,0

Färgelanda hade under 2013 den 3:e högsta skatten i länen. Detta innebar att kommunen fick en 1:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under 2011 och 2012.

Den genomsnittliga skattesatsen i länen sjönk mellan 2011–2013 från 21,75 kronor till 21,46 kronor då en skatteväxling under 2012 gjordes med regionen/landstinget på grund av förändrat huvudmannaskap för länens kollektivtrafik. Om hänsyn tas till skatteväxlingen under perioden kan det konstateras att skattehöjningar gjordes under perioden i Bengtsfors, Bollebygd, Falköping, Färgelanda, Götene, Herrljunga, Hylte, Mellerud, Munkedal, Orust, Skara, Svenljunga, Tidaholm, Ulricehamn och Vara. Skattesänkning gjordes i Halmstad.

Skatten varierade under 2013 mellan 19,96 kr och 23,21 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Partille med 19,96 kr följt av Mölndal med 20,26 kr. Högst skatt hade Dals-Ed 23,21 kr följt av Munkedal med 22,83 kr.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamheten är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Den mäts mot resultat 1 eller verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens bruttokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna.

För Färgelanda uppgick detta mått år 2013 till 3,0% vilket var en större budgetavvikelse än under 2012 då den låg på 0,3%. Under 2011 redovisades en avvikelse på -1,1%. För länens kommuner i genomsnitt uppgick budgetavvikelsen relaterad till verksamhetens bruttokostnader till 1,4% under 2013, 0,8% under 2012 och -0,1% under 2011.

Poängen för budgetföljsamhet i den finansiella profilen har för Färgelanda under perioden pendlat mellan en 3:a och en 4:a.

Den finansiella profilens utveckling 2011–2013

Den finansiella profilen innehåller, förutom åtta nyckeltal, också fyra perspektiv som var för sig är viktiga när en kommuns finansiella ställning och utveckling analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. Perspektivens poäng utgörs av de fyra nyckeltalen som är placerade närmast perspektivet i den finansiella profilen. Det innebär att varje nyckeltal i profilen ingår i två olika perspektiv.

Färgelanda har i den finansiella profilen under perioden förbättrat poängen för samtliga fyra perspektiv. Förklaring-

en till denna utveckling var att poängen för nyckeltalen resultat före extraordinära poster, genomsnittligt resultat för de tre senaste åren samt finansiella nettotillgångar förbättrats. Framförallt är det genomsnittliga resultatet som kraftigt förbättrats. Inget av de åtta nyckeltalen uppvisade ett sämre värde 2013 jämfört med 2011.

Färgelandas finansiella utveckling har under den studerade treårsperioden resulterat i en förbättrad finansiell profil. Detta innebär att utifrån profilen, jämfört med snittet i länet, hade Färgelanda vid utgången av år 2013 ett starkare finansiella utgångsläge jämfört med år 2011.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Färgelandas finansiella profil under år 2013 var starkare än genomsnittet när det gäller tre av de fyra perspektiven. Endast riskperspektivet hamnar 2013 under genomsnittet.

Avslutande kommentar

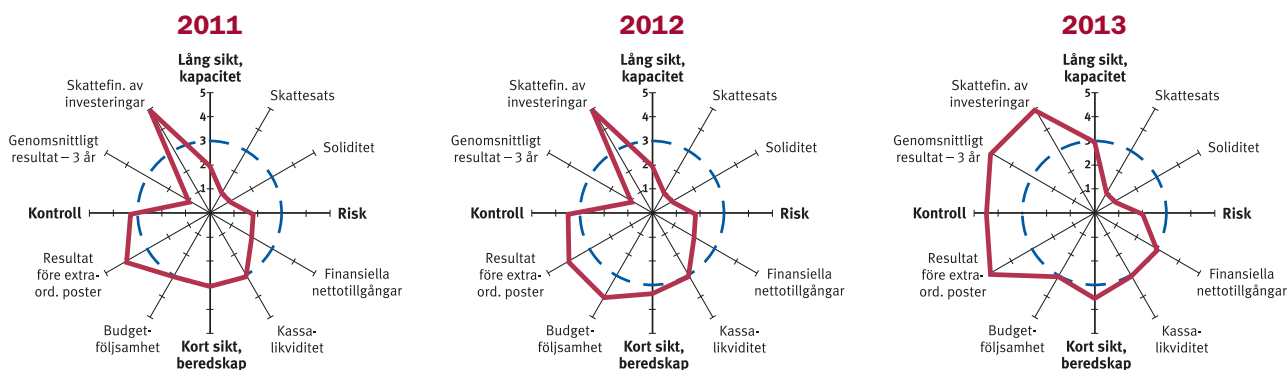
Färgelanda har under senare år lyckats stärka sitt resultat och detta har också avspeglats i att profilen förbättrats. Förbättringen sker emellertid från en svag nivå och centrala långsiktiga nyckeltal som soliditet och skattesats som påverkar det långsiktiga handlingsutrymmet faller allt jämt dåligt ut i profilen. Samtidigt har kommunen under perioden investerat mindre än snittet för jämförelsekommunerna, vilket gör att det finns risk för att investeringstakten måste öka framöver.

Färgelanda behöver framöver stabilisera sig på en resultatnivå på minst 2% av kommunens bruttokostnader, då de närmaste åren förväntas bli tuffa på grund av att kommunerna i Sverige står inför utmaningar som ökade investeringar och ökade behov från befolkningsförändringar. Detta innebär sammantaget att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka snabbare än tidigare. För många kommuner innebär det att intäkterna från skatteunderlagets tillväxt inte beräknas räcka till. Det kommer i så fall behövas skattehöjningar och/eller en ökad lånefinansiering för att finansiera kommunernas verksamheter och investeringar framöver.

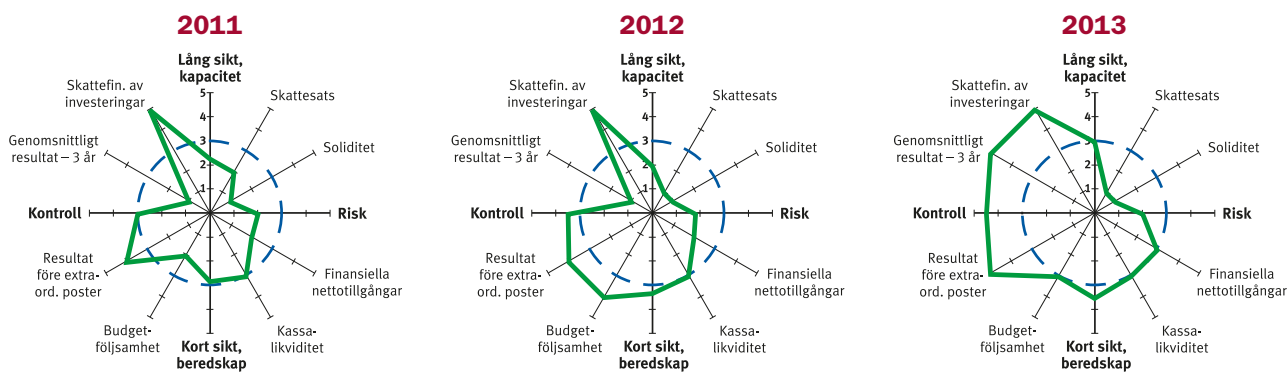
Färgelanda har en förbättrad ekonomi som allt jämt uppvisar svagheter. Det är viktigt att de positiva förbättringar som skett fortsätter. Annars väntar antingen en ökad lånefinansiering och/eller en ökad skatt för att finansiera framtida investeringar. Det är viktigt att kommunen fortsätter att bedriva en mycket aktiv ekonomistyrning för att undvika att hamna där.

Finansiella profiler för Färgelanda kommun...

...i förhållande till Västra Götaland och Hallands län

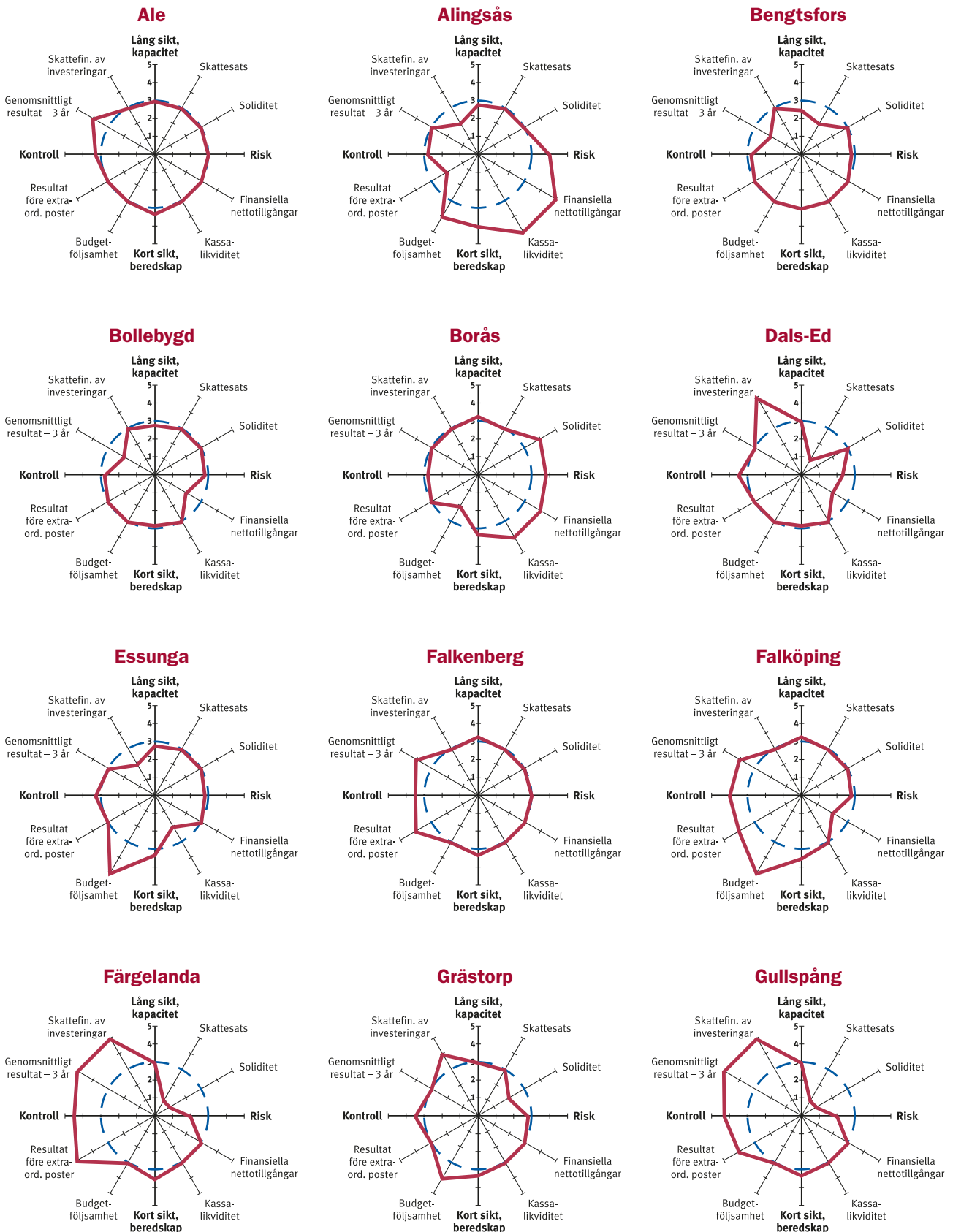

...i förhållande till riket

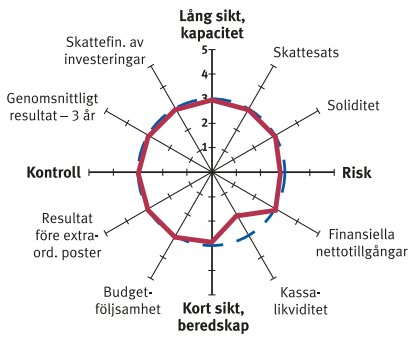

Finansiella profiler 2011–2013

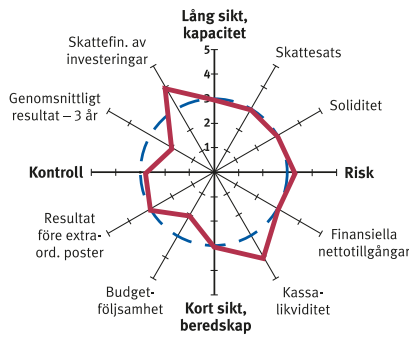
Kommunerna i Västra Götaland och Hallands län

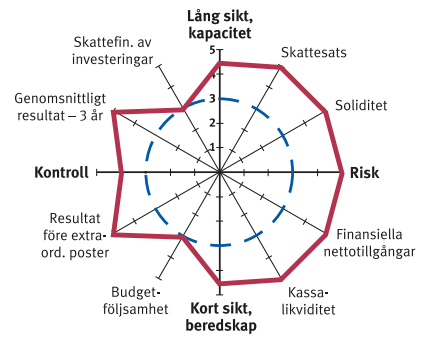
Göteborg

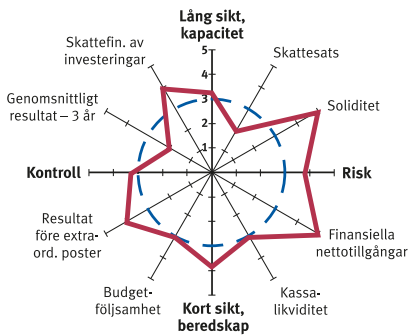
Götene

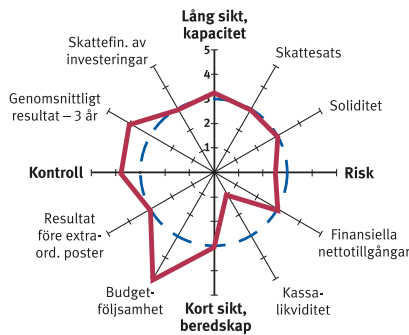
Halmstad

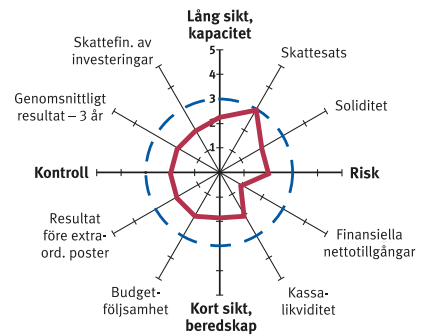
Herrljunga

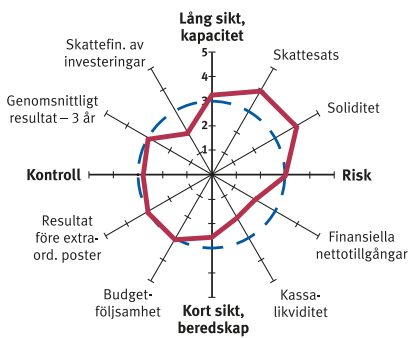
Hjo

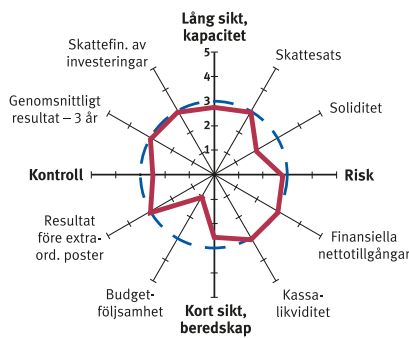
Hylte

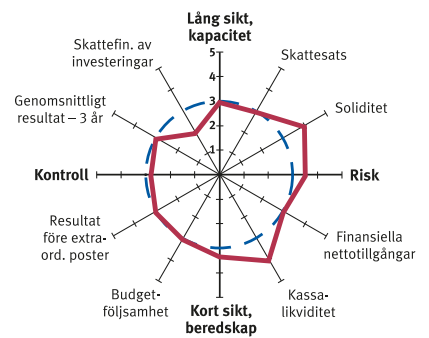
Härryda

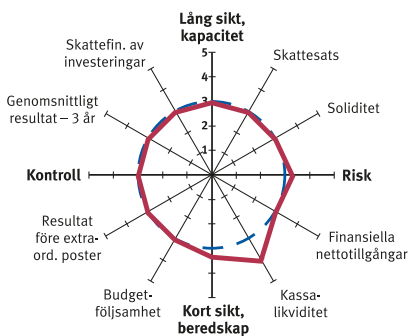
Karlsborg

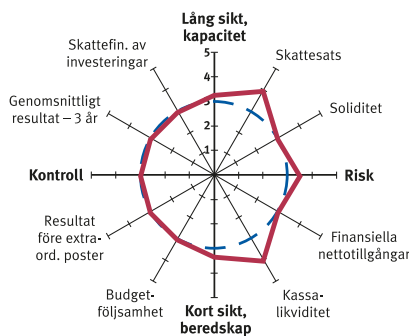
Kungsbacka

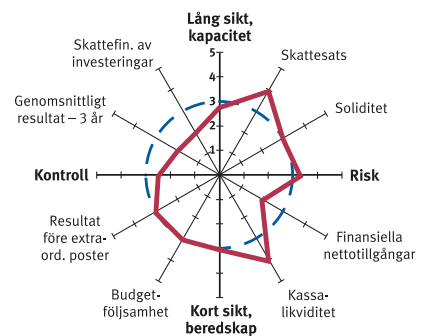
Kungälv

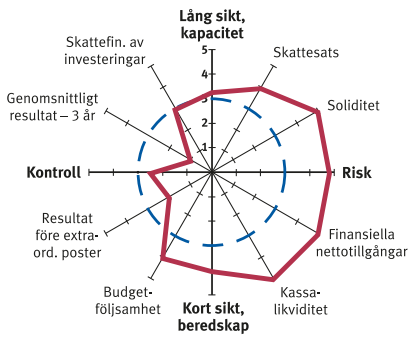
Laholm

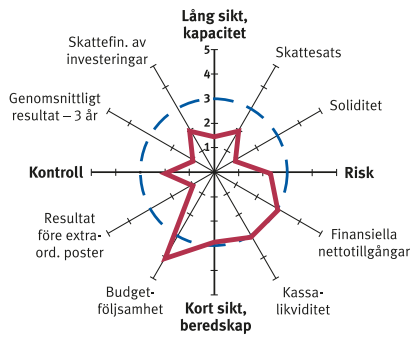
Lerum

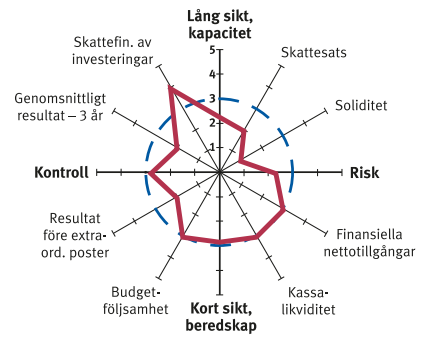
Lidköping

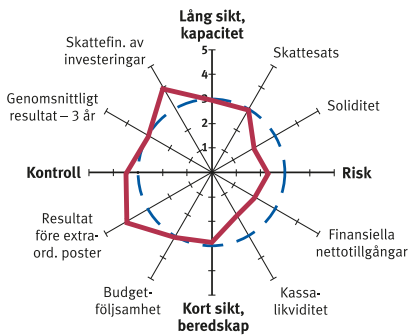
Lilla Edet

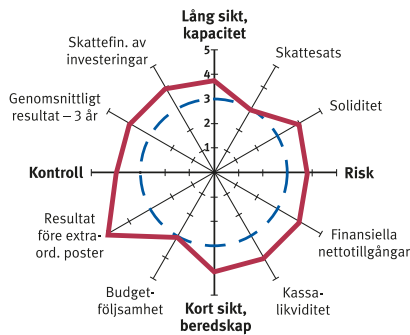
Lysekil

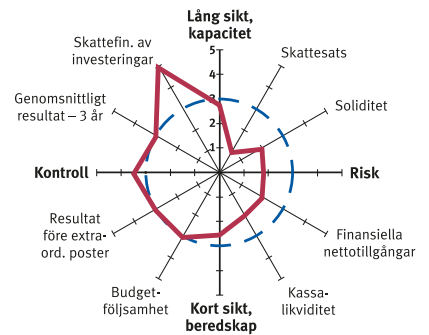
Mariestad

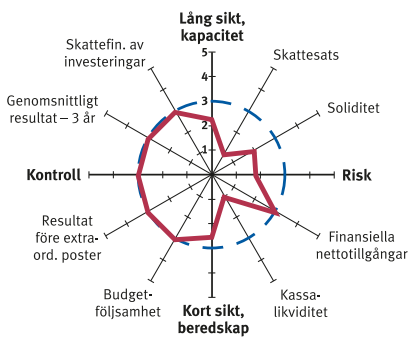
Mark

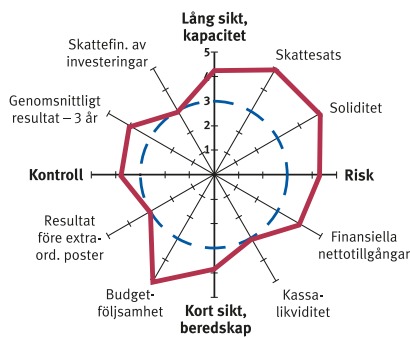
Mellerud

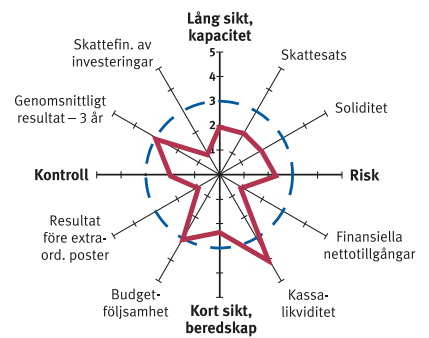
Munkedal

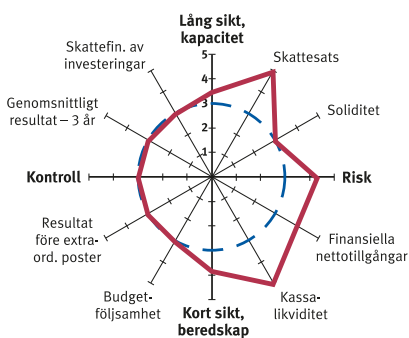
Möndal

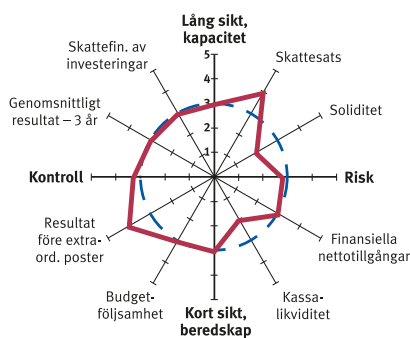
Orust

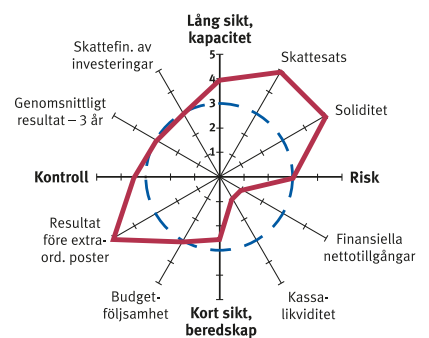
Partille

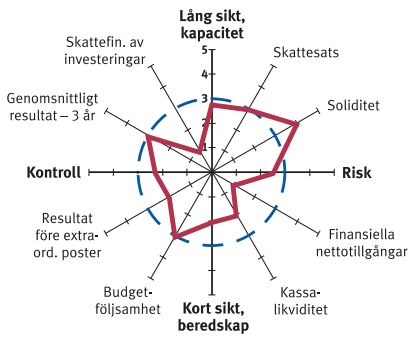
Skara

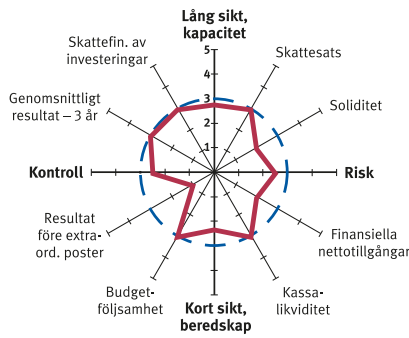
Skövde

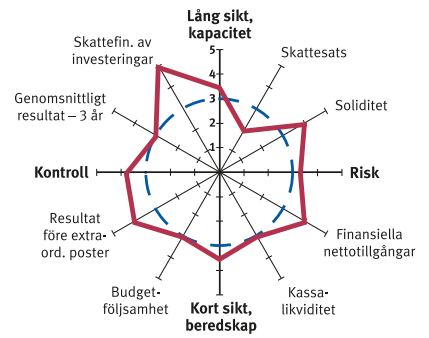
Sotenäs

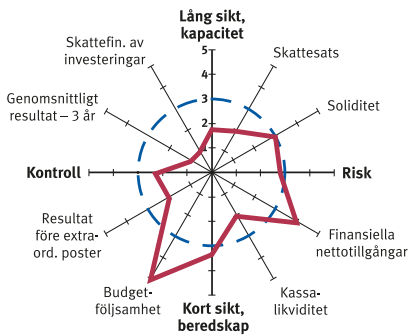
Stenungsund

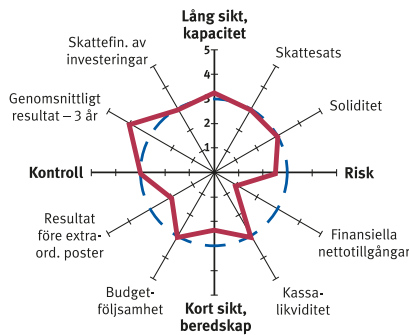
Strömstad

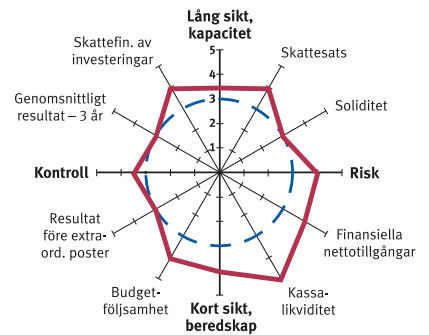
Svenljunga

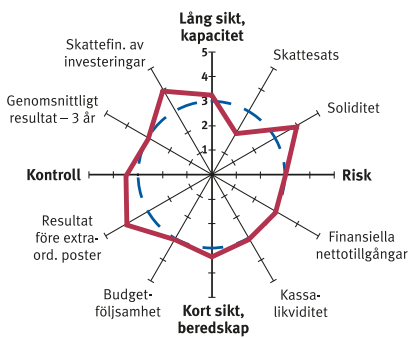
Tanum

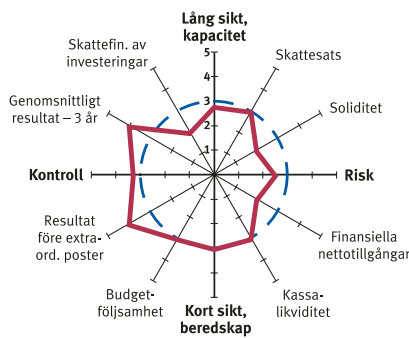
Tibro

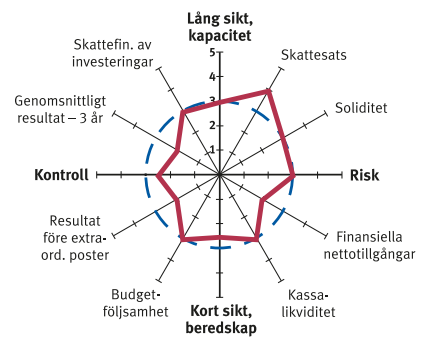
Tidaholm

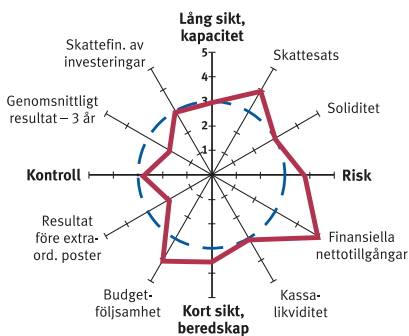
Tjörn

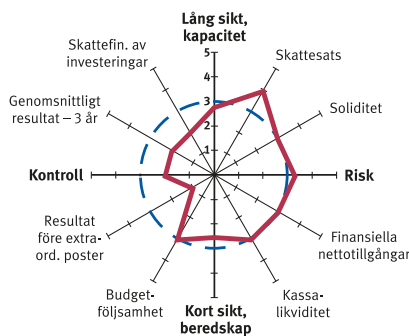
Tranemo

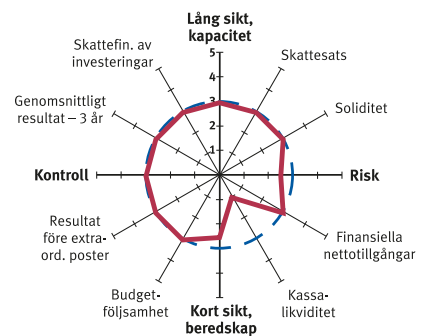
Trollhättan

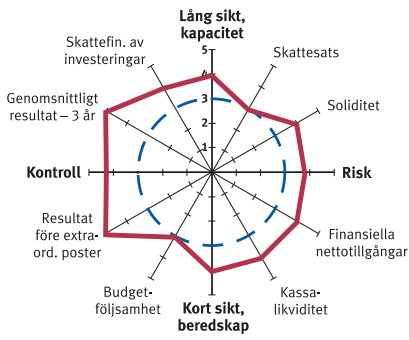
Töreboda

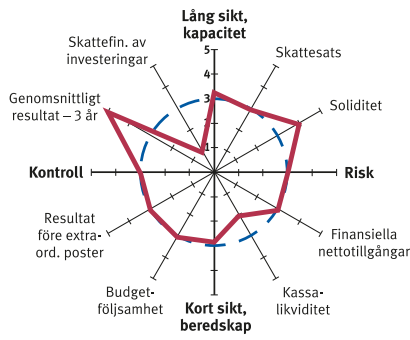
Uddevalla

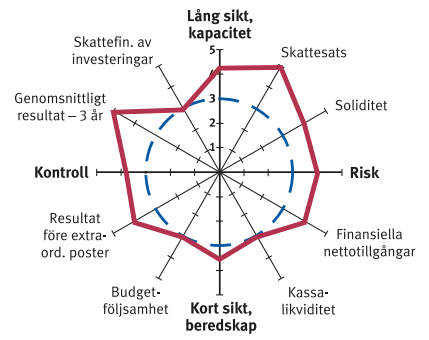
Ulricehamn

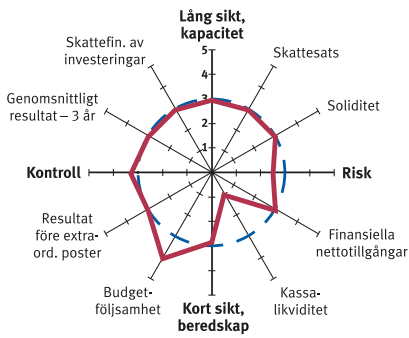
Vara

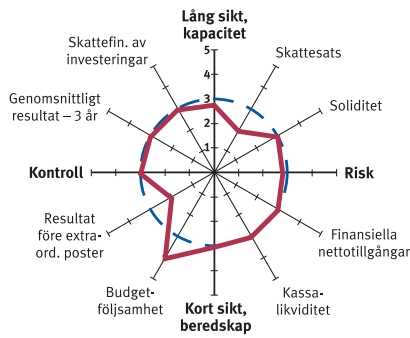
Varberg

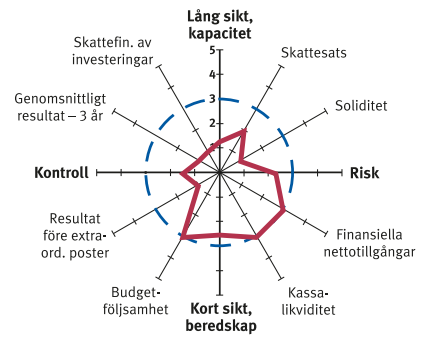
Vårgårda

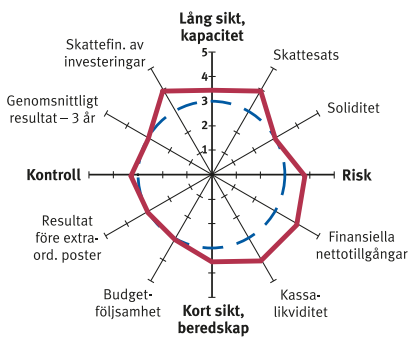
Vänernborg

Åmål

Öckerö

Finansiella nyckeltal 2013

Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader (%)	
Ale	2,4
Alingsås	1,7
Bengtstors	2,5
Bollebygd	2,0
Borås	3,1
Dals-ed	2,2
Essunga	2,2
Falkenberg	3,4
Falköping	3,7
Färgelanda	6,0
Grästorp	2,0
Gullspång	3,6
Göteborg	2,9
Götene	2,2
Halmstad	4,9
Herrljunga	3,8
Hjo	3,0
Hylte	0,8
Härryda	2,6
Karlsborg	1,8
Kungsbacka	2,3
Kungälv	2,6
Laholm	3,3
Lerum	2,8
Lidköping	0,2
Lilla Edet	0,1
Lysekil	0,4
Mariestad	3,8
Mark	4,6
Mellerud	2,7
Munkedal	1,8
Mölnadal	3,2
Orust	-0,2
Partille	1,8
Skara	3,6
Skövde	4,5
Sotenäs	0,2
Stenungsund	0,0
Strömstad	4,3
Svenljunga	0,2
Tanum	1,3
Tibro	2,2
Tidaholm	3,5
Tjörn	3,7
Tranemo	0,4
Trollhättan	1,3
Töreboda	-0,5
Uddevalla	3,0
Ulriceham	4,8
Vara	2,8
Varberg	3,7
Värgårda	2,5
Vänersborg	1,3
Åmål	-2,1
Öckerö	1,8
Medel	2,3

Resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren/ verksamhetens kostnader tre senaste åren (%)	
Ale	2,7
Alingsås	1,9
Bengtstors	1,3
Bollebygd	1,1
Borås	2,4
Dals-ed	1,9
Essunga	1,9
Falkenberg	3,2
Falköping	3,3
Färgelanda	4,2
Grästorp	1,9
Gullspång	3,6
Göteborg	2,2
Götene	1,4
Halmstad	4,1
Herrljunga	1,1
Hjo	3,0
Hylte	0,6
Härryda	2,4
Karlsborg	1,7
Kungsbacka	2,6
Kungälv	2,6
Laholm	2,6
Lerum	0,9
Lidköping	0,1
Lilla Edet	0,5
Lysekil	0,9
Mariestad	1,9
Mark	2,9
Mellerud	2,4
Munkedal	1,7
Mölnadal	3,5
Orust	1,5
Partille	1,7
Skara	1,8
Skövde	2,6
Sotenäs	1,9
Stenungsund	1,6
Strömstad	2,3
Svenljunga	-1,7
Tanum	2,8
Tibro	2,1
Tidaholm	1,7
Tjörn	2,9
Tranemo	0,6
Trollhättan	1,4
Töreboda	0,7
Uddevalla	2,3
Ulriceham	3,6
Vara	3,6
Varberg	3,6
Värgårda	1,7
Vänersborg	1,6
Åmål	0,4
Öckerö	1,5
Medel	2,0

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 17.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna (%)	
Ale	124
Alingsås	67
Bengtsfors	90
Bollebygd	115
Borås	105
Dals-ed	300
Essunga	65
Falkenberg	98
Falköping	76
Färgelanda	290
Grästorps	166
Gullspång	192
Göteborg	86
Götene	158
Halmstad	91
Herrljunga	151
Hjo	92
Hylte	65
Härryda	65
Karlsborg	106
Kungsbacka	62
Kungälv	94
Laholm	81
Lerum	67
Lidköping	81
Lilla Edet	69
Lysekil	159
Mariestad	143
Mark	145
Mellerud	180
Munkedal	89
Mölnadal	81
Orust	44
Partille	105
Skara	101
Skövde	97
Sotenäs	45
Stenungsund	75
Strömstad	175
Svenljunga	50
Tanum	94
Tibro	152
Tidaholm	174
Tjörn	67
Tranemo	109
Trollhättan	81
Töreboda	58
Uddevalla	75
Ulriceham	153
Vara	57
Varberg	106
Vårgårda	133
Vänersborg	79
Åmål	-16
Öckerö	165
Medel	108

Investeringar/verksamhetens nettokostnader (%)	
Ale	6
Alingsås	7
Bengtsfors	10
Bollebygd	6
Borås	8
Dals-ed	3
Essunga	11
Falkenberg	8
Falköping	14
Färgelanda	4
Grästorps	4
Gullspång	5
Göteborg	8
Götene	4
Halmstad	13
Herrljunga	6
Hjo	8
Hylte	11
Härryda	14
Karlsborg	6
Kungsbacka	13
Kungälv	9
Laholm	11
Lerum	13
Lidköping	8
Lilla Edet	3
Lysekil	3
Mariestad	7
Mark	6
Mellerud	5
Munkedal	6
Mölnadal	12
Orust	11
Partille	4
Skara	8
Skövde	14
Sotenäs	21
Stenungsund	7
Strömstad	7
Svenljunga	4
Tanum	10
Tibro	4
Tidaholm	6
Tjörn	13
Tranemo	9
Trollhättan	5
Töreboda	6
Uddevalla	10
Ulriceham	6
Vara	15
Varberg	7
Vårgårda	6
Vänersborg	8
Åmål	3
Öckerö	3
Medel	8,0

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 17.

Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser (%)	
Ale	8
Alingsås	15
Bengtsfors	1
Bollebygd	2
Borås	20
Dals-ed	7
Essunga	10
Falkenberg	6
Falköping	1
Färgelanda	-30
Grästorp	-13
Gullspång	-42
Göteborg	11
Götene	1
Halmstad	61
Herrljunga	31
Hjo	12
Hylte	-21
Härryda	19
Karlsborg	-9
Kungsbacka	23
Kungälv	11
Laholm	18
Lerum	11
Lidköping	44
Lilla Edet	-30
Lysekil	-32
Mariestad	-22
Mark	29
Mellerud	-12
Munkedal	-12
Mölnadal	34
Orust	-6
Partille	11
Skara	0
Skövde	35
Sotenäs	24
Stenungsund	-10
Strömstad	22
Svenljunga	2
Tanum	10
Tibro	17
Tidaholm	25
Tjörn	-7
Tranemo	16
Trollhättan	18
Töreboda	8
Uddevalla	1
Ulriceham	25
Vara	30
Varberg	20
Vårgårda	4
Vänersborg	3
Åmål	-46
Öckerö	17
Medel	6,7

Kassalikviditet (%)	
Ale	86
Alingsås	286
Bengtsfors	116
Bollebygd	106
Borås	133
Dals-ed	82
Essunga	69
Falkenberg	89
Falköping	82
Färgelanda	93
Grästorp	75
Gullspång	78
Göteborg	66
Götene	121
Halmstad	210
Herrljunga	97
Hjo	43
Hylte	57
Härryda	72
Karlsborg	85
Kungsbacka	123
Kungälv	137
Laholm	158
Lerum	131
Lidköping	585
Lilla Edet	115
Lysekil	82
Mariestad	62
Mark	185
Mellerud	67
Munkedal	40
Mölnadal	96
Orust	125
Partille	228
Skara	73
Skövde	48
Sotenäs	70
Stenungsund	92
Strömstad	85
Svenljunga	60
Tanum	115
Tibro	208
Tidaholm	101
Tjörn	77
Tranemo	90
Trollhättan	118
Töreboda	89
Uddevalla	41
Ulriceham	142
Vara	72
Varberg	96
Vårgårda	44
Vänersborg	88
Åmål	113
Öckerö	173
Medel	112,3

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 17.

Finansiella nettotilgångar (%)	
Ale	-5
Alingsås	36
Bengtsfors	-19
Bollebygd	-30
Borås	22
Dals-ed	-32
Essunga	-4
Falkenberg	-10
Falköping	-32
Färgelanda	-17
Grästorp	-21
Gullspång	-15
Göteborg	-17
Götene	5
Halmstad	49
Herrljunga	29
Hjo	-13
Hylte	-47
Härryda	-25
Karlsborg	-5
Kungsbacka	-15
Kungälv	-7
Laholm	5
Lerum	-28
Lidköping	54
Lilla Edet	-20
Lysekil	-15
Mariestad	-26
Mark	24
Mellerud	-32
Munkedal	-18
Mölnadal	14
Orust	-50
Partille	14
Skara	4
Skövde	-33
Sotenäs	-56
Stenungsund	-27
Strömstad	6
Svenljunga	10
Tanum	-60
Tibro	18
Tidaholm	-21
Tjörn	-32
Tranemo	-27
Trollhättan	42
Töreboda	-5
Uddevalla	-4
Ulriceham	14
Vara	2
Varberg	20
Vårgårda	-8
Vänersborg	-14
Åmål	-2
Öckerö	15
Medel	-7,4

Skattesats (kr)	
Ale	21,87
Alingsås	21,36
Bengtsfors	22,42
Bollebygd	21,59
Borås	21,06
Dals-Ed	23,21
Essunga	21,57
Falkenberg	21,10
Falköping	21,60
Färgelanda	22,76
Grästorp	21,57
Gullspång	22,49
Göteborg	21,12
Götene	21,77
Halmstad	20,43
Herrljunga	22,16
Hjo	21,57
Hylte	21,45
Härryda	20,62
Karlsborg	21,07
Kungsbacka	21,33
Kungälv	21,44
Laholm	20,58
Lerum	20,65
Lidköping	20,86
Lilla Edet	22,37
Lysekil	22,06
Mariestad	21,26
Mark	21,21
Mellerud	22,60
Munkedal	22,83
Mölnadal	20,26
Orust	22,46
Partille	19,96
Skara	20,82
Skövde	20,56
Sotenäs	21,31
Stenungsund	21,64
Strömstad	21,91
Svenljunga	22,15
Tanum	21,56
Tibro	20,71
Tidaholm	22,07
Tjörn	21,21
Tranemo	20,57
Trollhättan	20,96
Töreboda	20,97
Uddevalla	21,66
Ulricehamn	21,05
Vara	21,27
Varberg	20,33
Vårgårda	21,21
Vänersborg	22,21
Åmål	22,46
Öckerö	20,76
Medel	21,46

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 17.

Borgensåtagande/verksamhetens bruttokostnader (%)	
Ale	39
Alingsås	121
Bengtsfors	34
Bollebygd	41
Borås	7
Dals-ed	39
Essunga	44
Falkenberg	12
Falköping	23
Färgelanda	36
Grästorps	30
Gullspång	31
Göteborg	11
Götene	56
Halmstad	46
Herrljunga	64
Hjo	22
Hylte	17
Härryda	5
Karlsborg	37
Kungsbacka	53
Kungälv	24
Laholm	50
Lerum	4
Lidköping	36
Lilla Edet	77
Lysekil	93
Mariestad	41
Mark	43
Mellerud	27
Munkedal	30
Mölnadal	79
Orust	46
Partille	68
Skara	13
Skövde	16
Sotenäs	82
Stenungsund	37
Strömstad	129
Svenljunga	32
Tanum	33
Tibro	21
Tidaholm	47
Tjörn	71
Tranemo	22
Trollhättan	91
Töreboda	48
Uddevalla	18
Ulriceham	8
Vara	15
Varberg	19
Vårgårda	36
Vänersborg	45
Åmål	121
Öckerö	104
Medel	44

Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader i relation till verksamhetens bruttokostnader (%)	
Ale	1,7
Alingsås	-0,3
Bengtsfors	1,6
Bollebygd	2,4
Borås	-0,6
Dals-ed	2,0
Essunga	0,0
Falkenberg	2,9
Falköping	0,0
Färgelanda	3,0
Grästorps	0,5
Gullspång	1,9
Göteborg	2,9
Götene	-0,7
Halmstad	3,5
Herrljunga	1,3
Hjo	0,3
Hylte	-1,0
Härryda	3,3
Karlsborg	-2,2
Kungsbacka	4,4
Kungälv	2,0
Laholm	2,1
Lerum	1,6
Lidköping	1,5
Lilla Edet	-0,3
Lysekil	-0,3
Mariestad	2,8
Mark	3,5
Mellerud	0,4
Munkedal	2,4
Mölnadal	0
Orust	-0,5
Partille	1,4
Skara	2,9
Skövde	4
Sotenäs	-0,3
Stenungsund	1,3
Strömstad	1,6
Svenljunga	2,9
Tanum	0,0
Tibro	2,0
Tidaholm	1,0
Tjörn	2,1
Tranemo	-1,3
Trollhättan	3,0
Töreboda	0,8
Uddevalla	2,6
Ulriceham	3,3
Vara	2,3
Varberg	2,2
Vårgårda	-1,2
Vänersborg	1,0
Åmål	0,8
Öckerö	2,5
Medel	1,4

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 17.

Kommunforskning i Västsverige

är en organisation som bedriver forskning inom området ekonomi och organisation i kommuner och landsting. Organisationen och verksamheten är uppbyggd kring ett samarbetsavtal mellan kommuner och landsting samt universitet och högskolor i Västsverige. Syftet med samarbetsavtalet är att initiera forskning inom det nämnda området och därigenom bidra till att skapa en stark forskningsmiljö. KFi:s verksamhet idag kan delas in i områdena redovisning, organisering och styrning.

**KommunForskning
i Västsverige**